

SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

HOTELIER ET RESTAURATEUR DE HONGRIE • UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETÉNEK, A MAGYAR SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Organe et propriété du Syndicat
des Hoteliers et Restaurateurs
de Budapest.

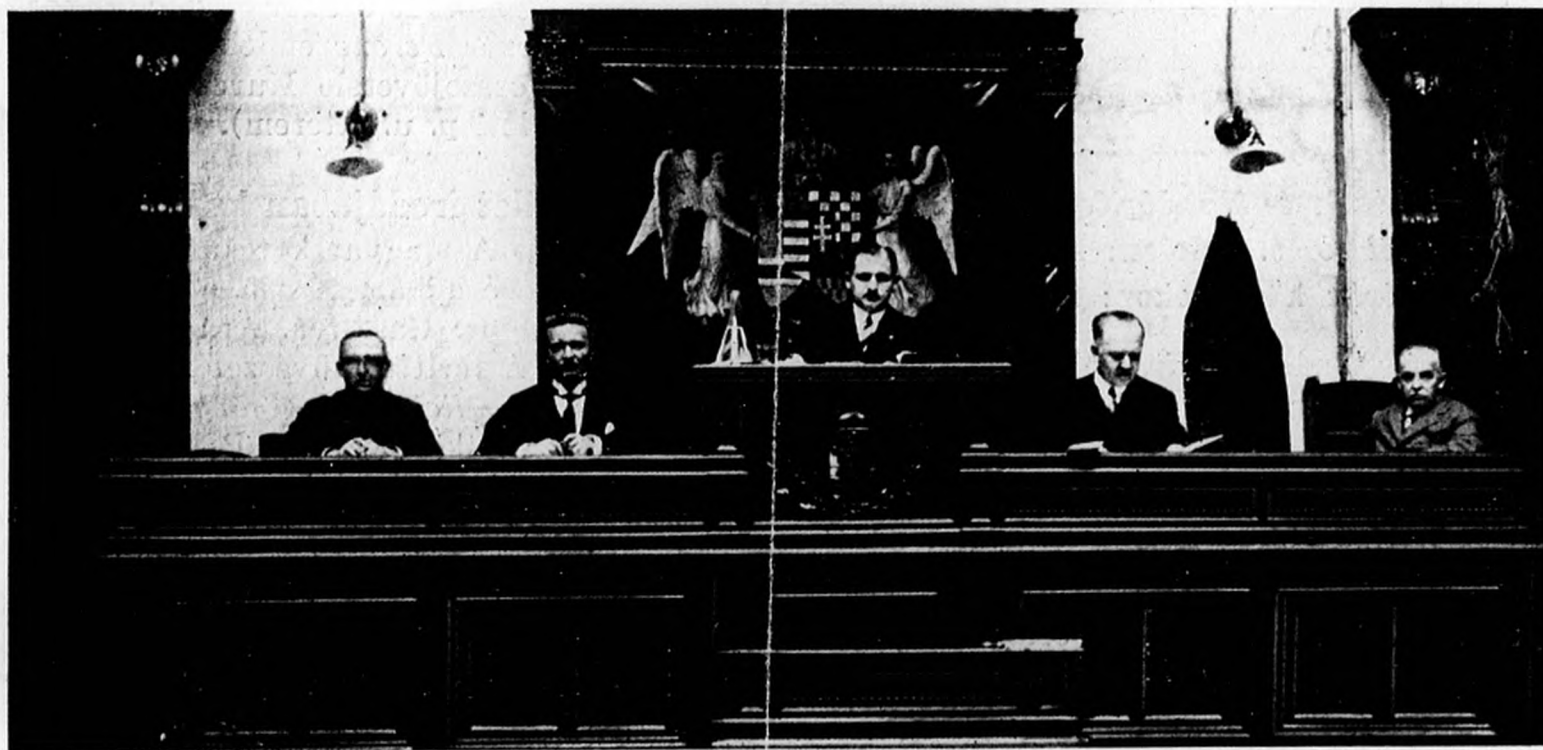
SZERKESZTIK: — REDIGÉ PAR
KUTASSY LAJOS felelős szerkesztő,
BALLAI KÁROLY főmunkatárs.

Organ und Verlag der
Budapester Hoteliers- und
Gastwirtegenossenschaft.

SZERKESZTŐSÉG (REDAKTION): BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF TÉR 5. • TELEFON: AUTOMATA 811—52.

A MAGYAR SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE 1928. ÉVI NAGYGYÜLÉSÉNEK ELNÖKSÉGE.

(Középen *Keszey* Vince elnök, balról *dr. Molnár Sz. Dezső* jogtanácsos, jobbról *Hucskó Mihály* titkár,
Malosik Ferenc alelnök.)

DAS PRÄSIDIUM DER GENERALVERSAMMLUNG 1928. DES LANDESVERBANDES DER UNGARISCHEN HOTELIERS UND GASTWIRTE.

(Präsident *Vinzenz Keszey* in der Mitte, links *Dr. Desider Sz. Molnár* Rechtsanwalt (Syndikus), rechts
Michael Hucskó Sekräter, *Franz Malosik* Vizepräsident.)

A mi naptárunk.

1928 november 8 Csütörtök		18 vasárnap	
9 Péntek	Este 8 órakor <i>vendéglősök vacsorája</i> Putnoki Istvánnál (VIII. József-utca 26).	19 Hétfő	
10 Szombat		20 Kedd	Délelőtt 10 órakor <i>békéltető bizottság</i> ülése az ipartestületben.
11 Vasárnap		21 Szerda	Este 7 órakor <i>Jóbarátok vacsorája</i> Mayer Istvánnál (IX. Drégely-utca 5).
12 Hétfő		22 Csütörtök	
13 Kedd		23 Péntek	Este 8 órakor <i>vendéglősök vacsorája</i> Keresztes Edénél (V. Vigadó-tér 3).
14 Szerda	Este 7 órakor <i>Jóbarátok vacsorája</i> Tompa Lukácsnénál (IX. Márton-utca 18). A múlt havi fényüzési adóvallomás benyújtása és befizetése 15-éig. Az alkalmazottak kereseti adóinak és a rokkanadó befizetése és a kimutatások beadása.	24 Szombat	
15 Csütörtök	Délelőtt 11 órakor a <i>segédvizsgáló bizottság</i> ülése az ipartestületben.	25 Vasárnap	
16 Péntek	Délelőtt 10 órakor <i>Gundel János és id. Kommer Ferenc</i> emlékét ápoló asztaltársaság összejövedele Wagner Bélánál (VI. Andrássy-út 44).	26 Hétfő	Az <i>adóközösség taggyűlése</i> a Royal Szálló fehértermében.
17 Szombat		27 Kedd	
		28 Szerda	Este 7 órakor <i>Jóbarátok vacsorája</i> Zsin Lajosnál (IX. Soroksári-ut 56).
		29 Csütörtök	
		30 Péntek	Délelőtt 10 órakor <i>Gundel János és id. Kommer Ferenc</i> emlékét ápoló asztaltársaság összejövedele Kurez Jánosnál (VII. Keleti p. u. étterem).

A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete
V., Ferenc József tér 5. Telefon: Aut. 811—52.
Hivatalos órák köznapokon: 9—2-ig.

Ipartestületünk jogtanácsosa: *dr. Molnár Sz. Dezső*.
IV., Városháza-u. 10. Telefon: Aut. 892—55.

A *bpesti vendéglősök adóközösségének* és a *Nyugdíjintézetnek* hivatalos helyisége: az ipartestület irodájában. Hivatalos órák az adóközösségnél d. e. 10—12; a nyugdíjintézetnél d. e. 12—2 óráig.

Az ipartestület irodájában kapható szakkönyvek:
Ballai Károly: A magyar koresmák és fogadók a XIII—XVIII. században. Ára 5.— P.
Dittmayer Andor: Gastérea. Ára 3.20 P.
Gonda Béla: A terítés művészete. Ára 4.— P.
Gundel Károly—Reichard György: A vendéglői fel-
szolgálat kézikönyve. 6.40 P.
Marensich Ottó: Szakszótár. Ára 3.20 P.
- Vezérfonal a szálloda- és vendéglőüzem megszerve-
zéséhez és vezetéséhez. Ára 5.— P.
Palkovics Ede—Dittmayer Andor: A szakácsművészet
kézikönyve. Ára 5.— P.

PETAR KOSTIC-féle valódi karlócai ürmös ismét kapható!

100 literen felüli hordóvételnél pr. lit. P **3.84**
100 literen aluli hordóvételnél (lega-
lább 50 liter) pr. lit. P **3.92**
50 literen alul demijohnban pr. lit. P **4.—**
(Ezen árakban a hordó, illetve demijohn ára nincs benne)

1 lit. üvegben (üveggel együtt) pr. üv. P **4.30**
1/2 lit. üvegben (üveggel együtt) pr. üv. P **2.40**
(Kötelezettségnélküli áraink fényüzési adóval
együtt értendők.)

Vezérképviselőt és lerakat:

VENDÉGLŐSÖK BESZERZŐ CSOPORTJA R. T.

Budapest, IV., Várház körút 8. Telefon: Aut. 833-80 (üzlet és raktár) aut. 845-15, aut. 845-16.

Közleményeinket csak a forrás megnevezésével lehet átvenni.

MAGYAR SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

Palkovics Ede — a magyar szakácsok nagymestere.

(i.) Palkovics Ede, kormányfőtanácsos, az elmúlt héten töltötte be munkás életének hetvenedik évét. Barátai és tisztelői úgy akarták, ne muljon el ez az örömnapi nap nélkül, azért a dás z festőművésszel megfestették portréját, amelyet bensőséges ünnepi összejöveteleken lepleztek le a Nemzeti Kaszinó éttermében, ott, ahonnan életútjára elindult.

A képet ipartestületünknek ajándékozták s mostantól Palkovics Ede képe barátságos, meleg tekintettel néz le ránk többi nagyjainkkal együtt az ipartestület tanácskozótermének faláról.

nagymestere volt, akit ugyancsak a kartársai kiváló képességeiért, gasztronómiai ötletgazdagságáért, alkotásaiért, osztatlan elismerést elért tevékenységéért még fiatalon ruházták föl a nagymesteri jelvénnel, a selyem szakácssapkával. Tőle tanulta meg a magyartól elűtő francia konyhának mesterfogásait, finom alkotásait. S éppen további mesterségbeli munkássága teszi méltóvá Palkovics Edét a nagymester diszes jelzőjére, mert nem vált kiváló mesterének szolgáló utánczó-jává, hanem a hozzá közelebb álló magyar gasztronómiát a francia hatás alatt törekedett nemesíteni sőt a magyar klasszikus konyha kiformalásának munkáját is megindította s állandóan nyesegette az elavult, a vad hajtásokat,

Munkatársai, tanítványai a képnél nagyobb, becsesebbel szolgáltak. Spontán adták azt, aminél nagyobb kartársaktól aligha lehet szerezni: elismerését szaktudásának, elismerését szakmai elsőségének; megbecsülését munkás életének; megbecsülését munkájának, alkotásainak és tanításainak azzal, hogy ünnepélyes módon és nyilvánosan Palkovics Edét a magyar szakácsok nagymesterének hirdették ki.

A magyar szakács mindig megbecsült tényezője volt a régi korok kuriáinak. Nem egy királyi donációt, nem egy nemességet kapott, de voltak olyanok is, akikről kartársaik mint főmesterekről emlékeztek meg s őrizték meg tevékenységüknek emlékeit. Tehát a Magyar Szakácsok Köre ezen aktusának megvannak a történelmi előzményei.

Palkovics Ede meglepéssel tekinthet élete munkájára vissza, a hatalom elismerése mellett még életében megkapta kartársai elismerését is!

Palkovics izig-vérig szakács, méltó a multak főmestereihez. Kitűnő iskolába járt, tanítómestere id. Marchal József, a francia szakácsok

A magyar konyha ugyanis a XV. századig, a megmaradt szakácskönyveink és receptjeink szerint, elég tisztán maradt. Ezután már többféle hatás rontotta azt meg. Palkovics Ede érdeme az is, hogy a magyar konyhát klasszikus tisztaságába vissza tudtuk helyezni, sőt azt finomságokban a francia konyha mellé tudtuk fejleszteni.

Ő volt az első modern magyar szakács, aki a francia konyha titkait hazai alapon alkalmazta. A magyar föld termékeinek anyagával, zamatával, izeivel, amint multbeli alkotásai, a gourmék elismerése tanúskodnak erről, új és új összetettekkel szaporította a magyar konyha elismert produktumait.

Reméljük, hogy nagymesterünk a régi főmestereink nyomdokán haladva, gazdag tapasztalataival, fejlett érzékével, finom ízlésével, még sokáig üdvösen fog hatni gasztronómiánkra, amelynek kiválósága különösen idegenforgalmi szempontból értékes eszköz, mert általa vendégeinknek itt tartózkodását nemcsak kellemessé és emlékezetessé tehetjük, hanem barátainknak is megnyerhetjük.

Az országos nagygyűlés előadásai:

I.

Az adóügyi konszolidáció.

Irta és előadta: dr. Molnár Sz. Dezső ügyvéd, jogtanácsos.

A magyar pénzügyi kormányzat azt már kétségtelenül bebizonyította, hogy az adóprést teljes kérelhetetlenséggel tudja és meri kezelni.

Az államháztartás szanálása jegyében ugyanis különösebb válogatás nélkül merített onnét, ahol éppen talált. Ha a hozadék nem volt elég, a nagy cél, a szanálás érdekében, az állagot se kímélte.

Az államháztartás szanálása ily körülmények között sikerült, de a magán gazdasági élet legrettenetesebb fizetéseképtelenségek, csődök, kényszer-egyezségek, teljes gazdasági lerongyolódás szomorú, kétségbeejtő vajúdását éli, még ma is.

Pedig a pénzügyi kormányzatunk idejében felismerte a helyzetet, sőt a legsürgősebb feladatának hirdette a belső szanálást.

Az adózók ezalatt elsősorban átfogó, átgondolt pénzügyi politikát, adópolitikai és adóigazgatási konszolidációt értettük, mindenekelőtt pedig az egyenlő közteherviselés elvének megvalósítását.

A szálloda és vendéglő ipar, mely a nagy seb-
tében hozott, kellőleg át nem gondolt városi és ál-
lami szükség-adó törvények által a speciális ter-
hek egész sorával sújtott, jogosan remélte elő-
ször is azt, hogy a pénzügyi kormányzat amikor
a belső szanálást akarja megoldani, mindenekelőtt
a speciális, hatalomra, végszükségre támaszkodó
terhek törvényszerű fedezetéről fog gondoskodni
és mentesíti a szálloda és vendéglős ipart ezektől
a kényszerhelyzetben viselt, nyomasztó, pusztulást
jelentő terhektől.

A másik reménye volt a szállodás és vendég-
lős iparnak, hogy az adóügyi igazgatás most már
visszatér ahhoz a rendszerhez, amelynél az adó ki-
vetését, beszedését újra, az adóhatóságok fogják
eszközölni és mentesül az amugy is tulterhelt ipar
azoktól a drákói szankcióktól, melyekkel az adózót
a törvények a behajtás munkájának elvégzésére
kényszerítették és azoktól a kellemetlenségektől,
amelyek az adóbehajtással, annak hatósági ellen-
őrzésével, sokszor végzációjával járnak és mente-
sül azoktól a terhektől, amelyek a szállodásra és
vendéglősre külön adóként abban a formában ne-
hezednek, hogy a különböző adónemek studirozá-
sára, az adóügyek rendben tartására, a drákói
szankcióktól való megóvására külön adótisztvisel-
lőt, vagy tisztviselőket kell tartani.

A szállodás és vendéglős ipar ugyanis meg-
akarja fizetni az adóját, de egyrészt csak annyit,
amennyi egyenlő közteher viselés alapján jogosan,
igazságosan terheli, másrészt meg kizárólag ven-
déglő, szállodai ipart kíván folytatni, ahelyett,
hogy egyuttal fiókadóhivatal is legyen.

Csak azt várja tehát a szállodás és a vendég-
lős a pénzügyi kormányzatunktól, hogy szüntes-
se meg ezt az ipart speciálisan terhelő adókat,

másrészt igazságosan és jogszerűen ossza el az
adózók minden kategóriájára az államháztartás
terheit.

Meg kell szünnie annak a tarthatatlan állapot-
nak, hogy a szállodai és vendéglői ipart 27 féle vá-
rosi és állami adó terhelje.

Nemcsak az egyes adózónak, de az adóigazga-
tásnak is elviselhetetlen, valósággal megoldhatat-
lan problémája az ily adózás és adóztatás.

Az adózási rendszernek, az adónemeknek
olyan megválasztására van tehát szükség, az adó-
zás technikájának olyan leegyszerűsítését kell a
pénzügyi igazgatásnak keresztül vinnie, mely
egyrészt fedezi az államháztartás szükségleteit,
másrészt mentesíti az adózót az igazságtalan spe-
ciális terhektől, az adónemek olyan beláthatatlan
tömegétől, melyekkel nemcsak többszörös adózta-
tás jár, hanem amelyekkel adózó, de sokszor ma-
guk az adóhatóságok sincsenek egészen tisztában.

Addig ugyanis, amíg az államháztartás szük-
ségletei a háborús és a háborút követő rendkívüli
viszonyok közepette rapid gyorsasággal növeked-
tek és előre beláthatatlan volt az államháztartás
szükséglete, érthető és államérdekből eltűrendő
volt az új adónemeknek gyors egymásutánban
való gyártása, mert a pénzügyi igazgatásnak el-
kerülhetetlenül szüksége volt pénzre és igazán
nem volt idő a sok medítálásra, tehát merített on-
nét, ahonnan lehetett.

Ezekben az időkben érthető volt az is, hogy a
pénzügyi kormányzat a kisebb hozamú adóneme-
ket, melyeket az állam már nem használhatott,
azok megszüntetése helyett a szintén megnöve-
kedett városi, községi háztartási terhek fedezetére
engedte át és helyettük az államháztartás részére
bővebben buzogó forrásokat nyitott.

Igy teremtődött az a helyzet, hogy a szállodai
és vendéglői iparnak már vagy 27 féle adónemmel
kell számolnia és azok rendezéséhez valóságos
fiókadóhivatalokat kell tartania. Ez a helyzet
azonban ma már, amikor rendszeres költségvetés-
sel dolgozhat a pénzügyi kormányzat, nemcsak
tarthatatlan, de indokolatlan is.

A szállodai és vendéglői iparra is vonatkozik,
vagy talán elsősorban reá találó teljes egészében
a magyar nemzet nagy patriarkájának gróf Ap-
ponyi Albertnek legutóbbi Jászberényben
tartott beszéde, illetve beszédének azon része,
amelyben a pénzügyi kormánytól emelkedett han-
gon követeli egyrészt az adópolitikai konszolidá-
ciót, mert már az adózónak nemcsak adózó kötele-
zettsége, de az áldozatkészsége, sőt áldozatképes-
sége is kimerített, másrészt komoly aggódással
figyelmeztette a pénzügyi kormányzatunkat
azokra az adóigazgatási, adóbehajtási túlkapasok-
ra, amelyek ok, cél és szükség nélkül teszik még
elviselhetetlenebbé az adózók helyzetét.

A szállodai és vendéglői ipar hiszi és reméli,
hogy az a pénzügyi kormányzat, amely az állam-
háztartás szanálása érdekében elég erős volt a leg-
kegyetlenebb eszközök igénybevételére is; az a
pénzügyi kormányzat, mely már eddig is alkalmat
talált a forgalmi-adó leszállítására, a fényüzési-
adó kisebb térre szorítására, a szálloda-adó, a pez-
sgő-adó eltörlésére, képes lesz a háborús kényszer-
adóztatás kinövéseinek teljes kiirtására, az egész-

Buzditsuk felszabadult ifjuságunkat, jelentkezzen a továbbképző tanfolyamunkra!

séges, átgondolt és átfogó adópolitika megteremtésére és az adóigazgatás olyan reformjára, melynél a végrehajtó adóhatóságnak ismét módja lesz a saját hivatását úgy betölteni, hogy az adózónak ezentúl nem kell egyuttal adószakértőnek, adóhivatalnak is lennie.

A Szállodások, Vendéglősök, Korcsmárosok Országos Szövetségének igazgatótanácsát az ezidei nagygyűlés programjának összeállításánál ez a gondolat vezette és a programot úgy állította össze, hogy most azon adónemekre mutasson rá, melyek elsősorban lennének az adóügyi konszolidáció kapcsán el törleendő, leszállítandók, vagy megfelelően megváltoztatandók.

Nekem a fogyasztási adók, elsősorban a borital-adó eltörlését kell a program szerint sürgetnem.

Ezek az adónemek annyira érettek a törlésre és annyira nem valók már a modern adóztatás körébe, hogy elegendő arra reámutatnom, hogy ezek eltörlésének követelése már az összes ipari és kereskedelmi érdekképviselet programjának homlokterében áll, sőt politikai követelések közé is felvételgetett.

Ezért különösebb indokolás szüksége nélkül tehetem meg az indítványomat, hogy mondja ki a nagygyűlés:

A nagygyűlés memorandummal fordul a Pénzügyminiszter Ur Önagyméltóságához, melyben reámutat az adópolitikai és adóigazgatási konszolidáció halaszthatatlan szükségességére a kéri ennek kapcsán a fogyasztási adók, köztük a borital adó eltörlését.

II.

Az italmérési illeték eltörlése.

Irta és előadta: **Ballai Károly,**
az adóközösség titkára.

Mint üzletemberek jól tudjuk, hogy az állami élet szükségleteiről polgárainak kell gondoskodni. A gondoskodás módja, rendje, a modern államéletben a törvényhozás útján állapíttatik meg. Nálunk, Magyarországon, adót nem lehet kivetni a törvényhozás hozzájárulása nélkül. Új adókat is a törvényhozás alkot, az elavult adónemeket ugyancsak a törvényhozás szünteti meg, törli el. Az igazságos adózás első föltétele, hogy abban mindenki részt vegyen és pedig anyagi tehetségének arányában.

Az általános jellegű adózás mellett vannak olyan adónemek is, amelyek csak egy-egy osztályt, a gazdasági munka egy-egy csoportját terhelik, ezek speciális adóterhet jelentenek.

A magyar adórendszer nem nélkülözi e kivételes, speciális célú, rendeltetésű adónemeket s ezek között is egyedül áll az italmérési adó, vagy illeték. Ez valósággal foglalkozási adó, amely azonban csak egy foglalkozást, az italmérést sújtja. Míg a cipőkészítő a bőr, az asztalos a fa, a lakatos a vas feldolgozásáért nem fizet külön adót, illetéket, addig az italmérő, aki a többi iparossal együtt megfizeti a fogyasztási adót, lerója üzleti forgalma után a forgalmi, a jobb italért a fényűzési adót, fizet kereseti adót, eleget tesz a jövedelme után megállapított adózásnak s mindezek tetejébe az italmérési adóval

súlyos összegeket fizet foglalkozásának egyik anyaga, egyik árucikke, a bor, a sör, az égetett szeszesitalok után.

Az adózás mértékét az u. n. adónyomás százalékszámával tudjuk legszemléltethetőbben érzékeltetni.

Az adónyomás indexe ugyanis azt mutatja meg, hogy a nemzeti jövedelemnek hány százalékát fizetjük közadóra.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara számítása szerint a magyar gazdasági életre nehezedő adónyomás foka 22 százalék. Eszerint nemzeti jövedelmünknek majdnem a negyedrészt adóra fordítjuk.

A Nemzetek Szövetsége megállapítása szerint Európában egyedül Nagybritanniában 22 százalékos az adóteher, míg a skandináv államoknak 20 százalékos, Olaszországnak 19.2 százalékos, Németországnak 18.4—20 százalék közötti, Ausztriának 17.3 százalékos, Franciaországnak 17—20 százalék között ingadozik az adónyomása.*)

Tehát Európában Anglia és Magyarország adónyomása megegyezik, lévén az mind a két országban 22 százalék. Azonban ha mérlegeljük e két megegyező számot, a két ország gazdasági fejlettségében és forgalmában létező óriási eltérés megemlékezésével utalok arra a tényre, hogy 1927. évben Magyarország nemzeti vagyona hivatalos megállapítás szerint 28 milliárd pengő, Angliáé pedig ennek huszonötöszöröse, 692 milliárd pengő**), úgy hogy különösebb indokolás nélkül is megállapíthatjuk, hogy Angolországban a 22 százalékos adónyomás nem ugyanazt az adóterhet jelenti, mint amit mi viselünk. Az előbbi, konkrét adatok azt bizonyítják, hogy az adónyomás Európában legsúlyosabb Magyarországon.

Ezen túladóztatás miatt rentabilis vállalkozást Magyarországon nem lehet fenntartani.

A magyar termelés hanyatlásának további oka a magyar fogyasztó anyagi erejének csökkenése. A fogyasztó anyagi leromlása pedig elsősorban a helytelen bérpolitika következménye. Mértéke és kifejezője az a szám, amely a mai megélhetési lehetőségek, adóterhek és az 1913. évi megélhetés és adózás viszonyát mutatja.

A Magyar Statisztikai Szemle legutolsó száma szerint f. é. augusztus hó végén a létfenntartási költségek indexszáma az 1913. évi 100-zal szemben 131.1, az adózás pedig az előbb tárgyalt 22 százalékkal szemben 1913-ban 8—9 százalékkal alacsonyabb volt, 13—14 százalék között ingadozott.

Csodálatosan egyoldalú a magyar pénzügyi politika, amely kellő mérlegelés nélkül rakja a polgárság vállaira a közterheket. Ezzel döntően megakadályozza a népeiséget abban, hogy a belső termelés termékeit fölszivja s általa a kereseti lehetőséget fenntartsa, sőt emelhesse. Egészséges tőkeképződés útja lehetetlen nálunk, mikor az állam minden vállalkozásban rizikómentes társ, mikor az állam minden bruttó bevételből 2—25 százalék erejéig kiveszi a részét még akkor is, mikor a vállalkozás rezsiköltségeit sem tudja fedezni. Ugyvagy, minden vál-

*) A budapesti kereskedelmi és iparkamara jelentése: Kereskedelmünk és iparunk az 1927. évben. L. 11 s. köv. oldalakat.

**) Magyar Statisztikai Szemle, 1928. évf. 838. old.

lalkozást belülről, szinte csirájában bénít meg az állam.

Mind e nehézségeken kívül iparunkban még egy olyan adó terhét is kell viselniünk, amelyhez hasonlóval más magyar foglalkozást nem sújtanak az italmérési illetéket.

Amikor az italmérési illetékek eltörlését kívánjuk, szükségesnek tartottuk, hogy az általános adózás mértékét is tárgyaljuk, amivel indokolni akartuk azt a kijelentésünket, hogy az általános adóztatás mai mértéke mellett a nem ritkán birságokkalsúlyosított italmérési illetéket elviselni nem tudjuk. Célravezetőbb volna, ha már az állam, illetőleg a községek e jövedelmet egyelőre nem nélkülözhetik, ha az italmérési illetéket termelési adóvá alakítanák át, mert akkor az összes adózókhoz arányítva, nem egy önmagában és aránylag kicsiny réteg, az italmérők viselnék e terhet, hanem többen adózva egyre-egyre kevesebb jutna belőle, ami által könnyebben volna elviselhető.

II.

A következőkben rövid jogtörténeti vizsgálódással azt akarjuk bizonyítani, hogy a boritaladó, mely a magyar királysággal egyidős és talán az egyetlen adónem, amely túlélte országunk minden csapását, vészt, vihart, tatárt, törököt, németet, Trianont, *hogy ez magánjogi eredetű, a régi rendi szervezet csökevénye, amelyet a modern magyar állam hiába adoptált, föntartása anakronizmus és eltörlésre megérett.**)

Nagyon tanulságos a boritaladó története: gyökere visszanyúlik első királyaink korába.

A magyar királyoknak általános adóztatási joguk, olyan, aminőt a mai törvényhozás gyakorol, nem volt.

A nemesek nem is voltak adóztathatók, mert a középkori felfogás szerint az adófizetés nem fért össze a valódi szabadsággal. A magyar nemesek 1848-ig nem is adóztak. Adómentességüket az 1848. évi VIII. tc. szüntette meg, megállapítván a közös teherviselés elvét.

Ellenben a magánjogilag szabadok, azaz azok az egyének, akiknek személyes szabadságuk meg volt ugyan, de politikai jogokban nem részesültek, a király részére különféle vagyoni szolgáltatásokat teljesítettek, terményekben és pénzben adóztak.

Rendes és rendkívüli adókat ismerünk e régi korszakból. Az évről-évre visszatérően, rendszeresen teljesített vagyoni szolgáltatásokat rendes adózásnak tekinthetjük. Ilyen volt pld. a dénáradó, a földbér és a különféle terményadók. A rendkívüli adókat a király kivételesen, a rendes szükségletein kívül, követelt vagy az egész ország adózó népességétől, pl. egy-egy hadivállalkozás érdekében, vagy annak egy részétől, pl. egy vidéktől az ott építendő vár céljára.

A király adóztatási joga nem az állami főhatalmon, nem a nemzettől átruházott szuverénitáson alapult, hanem azt a legfőbb földesúri hatalomban kell keresni. A királynak, mint az ország legfőbb, legnagyobb földesurának mindazok, akik nem voltak nemesek s mint nem nemesek a király földes-

*) A következő fejtegetések alapja a hivatkozott törvényeken kívül T i m o n: Magyar alkotmány- és jogtörténet c. munkája.

uri hatalma alá estek, adófizetéssel tartoztak. Nem adóztak a rabszolgák, mert ezek teljesen urok magánhatalmában voltak, akárcsak a tárgyak.

E földesúri jellegű királyi adók később a földesúri hatalom kialakulásának folyamata alatt, a földesurakra szállottak át. Már Szent István királyunktól kezdődően okiratok tanúsítják ezt a folyamatot. Kezdetben királyi kiváltságlevelek, adományozások alapján a királyi adók egyes földesurakra ruháztattak át s a földesúri hatalom megerősödésével a királyi adók lassankint földesúri adókká, jobbágyi szolgáltatásokká válnak, sőt vagy a király vagy a földesúr által adott mentesség következtében meg is szűntek. Pl. a dénáradó, a nyestbőr-adónak nevezett földadó története is igazolja ezt a fejlődési folyamatot. Szent István király idejében az adó teljesen a királyé volt, később ennek egyharmada a földesurat, mint a földtulajdonosát illette meg.

Vége a földesúri hatalom megszilárdulásakor a XIV. század elején a rendes királyi adókat már csak a király közvetlen hatalma alatt élők fizették, mint pl. a városok lakossága, míg a földesúri hatalom alá tartozók már vagy egyáltalában nem fizettek királyi adókat s amennyiben ez alól mentességet nem kaptak, azt teljes mértékben a földesurnak fizették.

Ilyen természetű adó volt a *boradó*, amelyet a fönmaradt oklevelek csöbör vagy akóadónak neveztek azon mérték után, amellyel ezt az adót kirótták és beszolgáltatták. Jogi természetére nézve a boradó, akár a nyersbőr-adó, az ököradó, stb. nem egyéb, mint földadó, amelyet a szőlőművelők fizettek. Általános és elterjedt adónem volt, még az aranybulla 29. cikkelye is megemlíti, kötelezve a várispánt annak pontos beszolgáltatására.

A boradót nemcsak a várnépek, hanem más szabadok, városlakók is fizették, ha csak mentességet nem kaptak. Mint pl. IV. Béla király Pest újraalapításakor, 1244. évben kelt szabadalomlevélben ez alól az adó alól a pesti polgárokat fölmenti.*)

A boradó egészen 1848-ig élő adó volt, mint jobbágyi szolgálmány, addig, míg az 1848. évi IX. tc. az urbéri szolgáltatásokat, a robotot, a dézsmát, „örökösen“ meg nem szüntette.

Az urbéri váltsággal, a közös teherviselésnek megfelelő adórendszer megalkotásával mind az 1848-as pesti, mind az 1849-es debreceni országgyűlés foglalkozott, **) azonban a száguldó események miatt ezt tető alá hozni nem sikerült.

Dicsőséges szabadságharcunk bukása utáni Bach-éra iparkodott a negyvennyolcas törvényhozás által létrehozott új helyzetet rendezni. A negyvennyolcas évek gazdasági vívmányait megsemmíteni nem lehetett, viszont az adózásban bekövetkezett zavaros helyzetet, már az ország érdekében is tisztázni kellett. Erre a szükségyszerű munkára az osztrák pénzügyminisztérium vállalkozott s sok ma is fönálló adót rendszeresítették. Így többek között 1850. évi szeptember 20-án kelt császári pátenssel

*) L. bővebben B a l l a i Károly: A magyar kocsmák és fogadók a XIII—XVIII. században c. művében.

**) Az 1849-es debreceni parlament adóügyi tárgyalását, ahol az első italmérési javaslat is olvasható, l. P a p Dénes: Parlament Debrecenben. II. k. 206—242. oldalakon.

Ne feledkezzünk meg az Otthonról, tiz elaggott kartársunkat már ápoljuk ott!

behozták a szeszadót, majd néhány nappal később, szeptember 29-én a söradót; november hó 23-án kelt császári parancsal a bor- és husfogyasztási adóval nyitottak az államnak új jövedelmi forrást.

A földesurak bordézsója, helyesebben italmé-
részi haszonjoga megmaradt még a kiegyezés után
is sokáig, míg nem ezt a kérdést is törvényhozási
úton rendezték.

Az 1888. évi XXXV. t.-c. az italmérés jogát az
állam részére foglalta le.

Ugyanazon évi XXXVI. t.-c.-kel viszont az italmé-
rés eddigi haszonélvezőit kártalanították.

Nevezetesen e törvény 2. §-a azokat a jogokat
váltotta meg, amelyeket

1. a nemesi birtok jogán,
2. úrbéri jogon,
3. kiváltság (adomány) alapján gyakoroltak;
továbbá megváltották
4. a községek, mint jogi személyek által gyako-
ralt jogokat; végül
5. mindazon jogokért fizetett az állam váltság-
díjat, amelyek 1848-ban és azóta önjogon háborítat-
lanul gyakoroltattak.

Tehát ezzel a törvényhozási aktussal a teljesen
magánjogi természetű boradó, italmé-
részi jog köz-
jogi adóvá lett.

Ez év december hó 28-án negyven éve lesz, hogy
az állam az italmé-
részi illetéket rendszeresítette és
ezáltal az italmé-
részt a rendes, az általános adózás-
són felül újabb adóval tekintélyesen megterhelte.

E negyven év alatt búsán megtérült e jog
megváltására fizetett összeg és e negyven év után
aligha van erkölcsi jogosultsága e törvény fön-
tartásának.

Minthogy a törvényhozás nemcsak az igazsá-
gosság, hanem a méltányosság alapján alkothat oly
törvényeket, amelyeket a polgárság keserűség nél-
kül magáévá tehet, elfogadhat, azért nemcsak az
igazságosság, hanem a méltányosság szellemében
kérjük a kormánytól, hogy e megváltott s a megvált-
ásra fordított közpénzek többszörös megtérülése
után e jogot ne hasznosítsa tovább az állam javára,
hanem változtassa azzá, ami a boradó eredetileg év-
századokon keresztül volt, terményadóvá. Ezzel
megszüntetne egy oly adónemet, amely nemcsak a
mi adórendszerünkben áll egyedül, hanem külföldön
is ismeretlen.

Mindezek után javaslom, mondja ki a nagy-
gyűlés:

Az általános és nagymértékű adózás mellett,
amely minden más iparúzóval egyenlően terheli az
italmé-
részt, vendéglősöket és kocsmárosokat, méltá-
nytalannak tartja, hogy a mi foglalkozásunkat
sújtó külön adó, az italmé-
részi illeték fön-
tartását.

Ezért kéri a kir. kormánytól

1. az italmé-
részi adót törölje el vagy változtas-
sa a termelőnél fizetendő adóvá.
2. Addig is, míg ez megtörténhetik,
 - a) mérsékelje az illetéket,
 - b) s az a ténylegesen kimért mennyiség alap-
ján évről-évre állapíttassék meg és vettessék ki.

III.

Az étkezéssel kapcsolatos fényűzési és forgalmi adó elförlése.

Irta és előadta: Németh Aladár.

Hegedüs Lóránt amerikai útja alkalmával hivat-
kozott arra, hogy a forgalmi- és fényűzési adót Eu-
rópában ő teremtette meg. Ha az Unió szabad és
viruló ipara s kereskedelme csak sejtené azt a nyom-
orúságot és guzsbakötöttséget, amit ez adók okoz-
nak, akkor Hegedüs Lóránt aligha uszhatta volna
meg lincselés nélkül a szerzősége vonatkozó büszke
hivatkozást. Északamerikában is volt ugyan for-
galmiadó, de csak a polgárháboruk idejében. Mi,
reméljük, hogy ez adónem — melyet a leghivatot-
tabb pénzügyi szakemberek „degenerált illetékek-
nek“, az „adóztatás iróniájának“ neveznek — ná-
lunk polgárháboruk nélkül is megszüntethető lesz.

Az inflációs adórendszer lebontásának első teend-
ője a táplálkozást — a legerősebb természeti öszt-
önt — mentesíteni az adóterhektől, melyek
az életet elviselhetetlenül megdrágítják s amelyek
a fogyasztóval közvetlenül érintkező iparágakat,
elsősorban a vendéglősipart, elsorvasztják.

Egyik oldalon szörnyű adóterhekkel megdrágí-
tani a vendéglői ipart, másik oldalon népjóléti mi-
nisztériumi konyhák és székesfővárosi ebédakciók
formájában minden adó- és rezsiterhektől mentes
állami és községi versenyt támasztani az adózó pol-
gárokkal szemben, ez lehet a szomorú inségnek pill-
anatnyi tüneti kezelése, lehet kapkodó első segély,
de nem lehet guvernementális politika.

Idézem Teleszky János legfrissebb nyilatko-
zatát:

„A háboru utáni pénzügyi gazdálkodás legszo-
morúbb jelensége az infláción felül — világszerte
— a forgalmi adónak, ennek a legigazságtalanabb
és legbarbárabb adónemnek behozatala volt.“

„Világszerte!“ — mondotta Teleszky. Vizsgál-
juk meg, hogy külföldi kartársaink milyen fény-
űzési és forgalmi adóterhellel küzdenek, hogy e ku-
tatás nyomán, ne kergessük az elérhetetlen délibáb-
ot, de szívesen haladjunk a napfény felé.

Bemutatom azokat a válaszokat, amelyeket kül-
földi testvérszervezetektől Bandl Ferenc kiváló ve-
zetése és Ballai Károly kitünő munkássága mellett
dolgozó adóközösségünk fáradságos munkával szer-
zett meg:

Ausztriában a 10 százalékos Bundesteuer egyes
pontosan meghatározott élelmiszerek, mint pld. ka-
viár, osztriga, humár, szarvasgomba, ananász, liba-
májpástétom, drágább borok és pezsgők, likőrök stb.
után fizetendő. A forgalmiadó 1—1.7 százalék, mely
azonban az italbevételre nem terjed ki.

Nahrungs- und Genussmittelabgabe címén is-
mert speciális wieni városi szociálista adót mérlege-
lésen kívül kell hagynunk.

Angolországból írják: örvendetesen jelentjük,
hogy országunkban nincs fényűzési adó!

Olaszországban ismeretlen úgy a forgalmi, mint
a fényűzési adó.

Svájcban ugyanez a helyzet.

A boldog svédek nem ismerik a luxusadót.

Németországban volt ugyan a vendéglősipart
terhelő luxusadó, melyet szintén az inflációban ve-

zettek be, de a német testvéregyesülés fáradozásai nyomán teljesen megszüntették.

Jugoszláviában a luxusadót be sem vezették.

Csehszlovákiában a fényűzési adót a termelésnél szedik be, nagyobbára megkönnyített átalányokban. A forgalmiadó 2 százalékos, de az 1 százalékra való csökkentés küszöbön áll. (Pótlóan közölték, hogy az 1 százalékra csökkentés már megtörtént. A szerk.)

Legtanulságosabb a *belgák* válasza. Itt volt 10 százalékos luxusadó. De — és most szószerint olvasom a belga elnök levelét:

„Une campagne vigoureuse et incessante de la part des organismes syndicaux, tant patronaux qu'ouvriers, a enfin abouti à faire réduire la taxe jusqu'à concurrence de 5%.”

„Az ipari szervezeteknek és pedig, úgy a munkaadóknak, mint a munkásoknak erős és szüntelen küzdelme révén végre elértük, hogy az adó 5 százalékra csökkentetett.”

Belgium munkássága tehát az értelemnek és politikai elfogulatlanságnak olyan magas fokán áll, hogy tisztában van a luxusadó lényegével. Tudja, hogy minden társadalmi rétegnek egyaránt érdekében áll a redukció és a megszüntetés.

E külföldi összehasonlítás után vizsgáljuk meg a belföldi helyzetet az egyenlő teherviselés szempontjából:

A forgalom nem minden téren ütközik nálunk a 10 százalékos és a 2 százalékos adóteher sövényeibe. Vannak privilegizált területek, amelyeken az adósvételnek csak 1.10 százalékos forgalmiadó kulccsal kell számolnia. Ez az értékpapirkereskedelem. Ha 1000 pengőért részvényt vásárlók, akkor ez után kevesebb forgalmiadót kell fizetnem, mint ha 12 pengőért megvescelek. Ez a kétféle mértékkel való mérés jellemzi legjobban a forgalom megadóztatásának visszasságait.

Mi is jól ismerjük és tiszteletben tartjuk azokat az érveket, amelyek a relatív alacsony értékpapir forgalmiadó mellett szólnak: a közgazdasági élet egészsége, a tőzsde, a tőkeképződés, a külföldre terelődő forgalom és így tovább.

De kérdezzük: nem kötelezőek-e ugyanezek a magasabb szempontok az étkezést nyújtó iparokkal szemben is?

Senki sem vásárol értékpapirt leküzdhetetlen természeti ösztönből vezéreltetve. Még nem láttam olyan tőzsdést, aki meghalt volna, mert nem juthatott Magyar-Német Mezőgazdasági Részvényekhez. Értékpapírok szerzésének két indító motivuma lehet:

1. tőkebefektetés,
2. sepkuláció.

Bármely ok serkentse is az értékpapirkereskedelmet, egyik sem teszi elfogadhatóvá azt, hogy az étkezés 20-szorosan és 100-szorosan nagyobb forgalmiadókulccsal legyen megterhelve.

Milyen különös, hogy az egész közgazdasági élet figyelmét magára keltette a tőzsde Halász-ügye. Egy tőzsdés fedezetlenül adott és vett (természetesen az 1.10 százalékos forgalmiadó segítségével.) Pár millió pengős hiány jelentkezett s ennek nyomán az összes bankvezérek, képviselők, a pénzügyminiszter törték a fejiüket, hogy miként lehet a kúszált helyzetet rendezni.

A magyar vendéglősiparnak nem egy, de sorozatos összeomlásai vannak. Kis tragédiák, amelyeknek igazi oka: megduzzadt adóterhek, megcsökkentett fogyasztóképesség. Ezeket a fizetésektelenségeket nem méltatja figyelmére sem a bankelnök, sem a képviselő, sem a miniszter.

A fényűzési adó fázisrendszere ügyében megtörtént az első lépés: a pezsgő luxusadóját a gyárak róják le. Ez az újítás és egyszerűsítés Danaidák ajándéka. Mert ez a fázisrendszer egyelőre azt jelenti, hogy a pezsgő fényűzési adóját háromszorosan kell leróni:

1. a gyári adóban,
2. a készlet után kivetett külön adóban,
3. az átalány alakjában fizetett fényűzési adóban.

Ilyen vészes következménye van annak, amikor egy adónemet „enyhítenek” és egyszerűsíténe, a nélkül, hogy a szakipari érdekeltség idejében hozzászólhatna.

Határozati javaslatunk:

Az étkezéssel kapcsolatos forgalmi- és fényűzési adó megszüntetését minden illetékes fórumtól kérjük. A szorosan vett fényűzési cikkek a gyártási helyen, illetőleg a behozatalnál legyenek megadóztatva.

E határozat propagálása és keresztülvitele céljából a nagygyűlés háromtagú bizottságot küld ki, amelynek tagjai:

Keszei Vince, az Országos Szövetség elnöke,
Bandl Ferenc, az Adóközösség elnöke,
Ballai Károly, az Adóközösség titkára.

E bizottság megbizatik, hogy minden érdekelt élelmezési szakmával érintkezésbe lépve, ezek képviselőivel a bizottságot kiegészítve, dolgozzék ez inflációs adóteher megszüntetése érdekében.”

Abban a reményben kérem a t. Nagygyűléstől e javaslat elfogadását, hogy e bizottság munkája olyan lesz, mint a belgák *campagne*-a:

erős és szüntelen!

IV.

A vendéglősipar jogosulatlan iparúzó!

Irta és előadta: **Patat Lajos.**

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

Legyen szabad — mielőtt előadásom tulajdonképeni tárgyára térnék — a magas kormány kiküldöttjének megköszönöm azokat a szíves és jóindulatu intézkedéseket, amelyekkel az elmúlt évi kongresszuson előadott panaszaimat és kéréseimet a lehetőséghez képest orvosolni méltóztattak.

Jelen előadásomba azzal a hő óhajjal fogok, vajha alkalom adódnék legközelebbi közgyűlésünkön, hogy a most előadandó kéréseink teljesítéséért is hálás köszönettel adózhaszak.

Tisztelt Közgyűlés!

Valamint a kultúrát művelő ember gátakat épít a féktelenül rohanó vadvizek ellen, hogy biztosítsa a vizek mentén elterülő gazdaságba fektett tőkét, nehogy a száguldó víztömeg elragadja azt, úgy kell, hogy az ipartörvény is gátat vessen a mi iparunkat elsodrassal fenyegető vadvizek

Ha jogtalanság vagy sérelem ért, közöld az elnökséggel, hogy érdekedben eljárhasson!

rombolásának, a kontárok kárhozatos machinációinak.

Az 1922. évi XII-ik törvénycikk, az ipartörvény novella, rég óhajtott vágyunkat valósította meg: iparunkat képesítéshez kötötte. A törvény megalkotóit bizonyára az az elgondolás vezette, amint más nem is vezethette, hogy látva iparunk fontosságát, annak megerősödését kívánták biztosítani azzal, hogy szakképzettséghez kötötték, tényleges tudástól tették függővé az iparengedély elnyerését.

Igen helyesen állapítja meg az ipartörvény, hogy bizonyos számú tanoncv és a szakmában évekre terjedő gyakorlati idő eltöltése után, mely hatóságilag igazolandó, jut csak abba a helyzetbe az iparos segéd, hogy iparengedélyt jogosan kérhessen.

Ezzel szemben a törvény 15-ik szakaszának 2-ik bekezdésében foglaltak szerint: a 14-ik szakaszban csoportosított rokoniparok keretén belül az egyik iparról a másik iparra való áttérés az előírt szakképzettség igazolása nélkül van lehetővé téve.

Ez az intézkedés igen tisztelt Közgyűlés, hiba és elnézés következtében csuszhatott be a törvénybe; és e hiba és elnézés folyamánként, melynek nagy horderejét sem a törvény megalkotói, sem az iparunknak képesítéshez való kötelesséért küzdőknek egész serege nem vették észre, az a helyzet állott elő, hogy egyes élelmes emberek kihasználva a törvény ezen hézagját, betörték gazdasági zárt területünkre és bekövetkezett ránk tanult iparosokra nézve azon tragikus eset, hogy vendéglős lehet, még pedig játszi könnyűséggel az is, ki soha egy vendéglő konyháját nem is látta, kinek soha semmiféle közössége nem volt, nem is lehetett, évszázados tradíciókon alapuló, tisztos, hazánknak csak dicsőséget szerzett iparunkkal.

Igy szólok a kávéiparról, melyet rokon iparnak jelez a törvény 14-ik szakaszának második bekezdése. Pedig a tévedés nyilvánvaló; mert hát mi a különbség a vendéglős és a kávé ipar között? A vendéglős iparhoz szaktudás, a kávé iparhoz csak pénz kell; a vendéglős tanítja és kiképzzi a munkást, a kávé csak alkalmazza; a vendéglős ipart gyakorol, a kávé kereskedelmet folytat; a vendéglős a nyers anyagot feldolgozza, a kávé a készen szerzett árút eladja; a vendéglőbe életszükségből tér be az ember, a kávéházba pedig csak szórakozásból.

Ennek a törvényben levő hibának kiküszöbölése a törvény egy elővigyázati intézkedése folytán nem ütközik nehézségbe, mert a 15. § első bekezdésében foglaltak szerint a kereskedelemügyi miniszter a „képesítéshez kötött rokon iparok közül egyeseket kivonhat.“ Ezt az intézkedést a kereskedelemügyi miniszter úrnak kérjük, ezt várjuk; és mert ezen múlik létünk, ennek megvalósításáért nem fogunk megszűnni instanciázni, kilincselni mindaddig, míg ez be nem következik.

Amire most rátérek, az szintén egyik igen súlyos és érdekeinket mélyen sértő vizsátság, amely annál kirívóbb, mert beleütközik a tételes törvénybe. A törvény ugyanis leszegezi, hogy munkát önállóan csak az vállalhat és csak az végezhet,

akinek arra a szakbavágó munkára a megfelelő iparigazolványa vagy engedélye van.

Már most kérdem, szabad annak megtörténnie, hogy hármelyik cukrász vállalja nagy barkettek főzését, meleg ebédek és vacsorák kiszolgáltatását, esküvői lakomák megrendezését?

Szabad tétlenül nézniük, hogy fűszerek és csemege kereskedők meleg vacsorák rendezését, büffék állítását vállalják el?

Tovább megyek — szabad-e abba belenyugodnunk, hogy kifőzések bankettekét szállítanak, hosszú, teljes étlapokat tartanak, és bárki jó is be hozzájuk, azt minden további nélkül kiszolgálják?

Holott... holott a törvény végrehajtása tárgyában kiadott 78000/23 számú Ker. Min. rendelet 130. §-a a legpontosabban meghatározza a kifőző ipar üzletkörét.

És most last, but not least, rátérek a zavarosban halászó, a gombamódra elszaporodott tejivókra és tejcsernokokra, ahol teljes menük, rostélyosok, szeletek, rántott csirkék kerülnek felszolgálásra. Ezeknek már csak igazán nem lehet semmiféle jogcímük, amelynek alapján mindenféle, kifejezetten a vendéglői szakmába tartozó jogokat gyakoroljanak?

Folytathatom még a sorozatát azon kontároknak, akik a mi szakmánkba benyomulva, kenyerrüinktől hova-tovább megfosztanak.

Ilyenek a hentesek is, sült húsok, rántott bordák gőzölgnek kirakatuk tükör ablaka mögött és ha Pató Pál módjára „Ejh, ráérünk arra még“, hangulatban nézzük nézzük az idők folyását, egyszer csak arra ébredünk, hogy a hentesek a hideg körités helyett meleg főzeléket adnak a rántott bordához.

A koppasztott libáknak árusai is nagyban sütnék-főznek már boltjukban és adják el sültjeiket fajra való tekintet nélkül, akárkinek!

Amint bárkinek adnak ebédet a hatósági éttermekben is! Pedig ez nem feladata a hatósági étkeztetőknek. Ezek az intézmények háborus maradványok, mint ilyenek túléltek magukat a konszolidáció 8. évében, már senki sincs, aki ne kapná meg könnyűszerrel azt, amire szüksége van, a gazdasági élet rozoga szekere békebeli kerékvágásban zötyögve bár, de halad; hiány, szükség, semmiféle élelmiszerben nincs. A földhözragadt szegény ember otthon főz, ha van mit és otthon éheznek, ha hiányzik a betevő falatja, de a hatósági éttermet nem keresi fel. A fehérabrosszal leterített és virágdísszel ellátott hosszú asztalok az ő méltóságos és nagyságos nagyságaival nem konveniólnak neki, érzi, hogy onnét az igazi szegény embert kinézik, ezen szegény emberekben az ő éhségükön kívül van egy másik tiszteletreméltó érzésük is ez az önérzet.

Régen nem jár ezen hatósági étkezőkbe szegény ember, de jár oda jólmenő kereskedőboltnak a gazdája, jófizetésű kereskedelmi alkalmazott, ingatlan tulajdonosok egész serege és magánzók, tehát tőkepénzesek nagy százalékban, ezeket az adatokat a népjóléti minisztérium egy leiratban közölte, amikor ipartestületünk azon felterjesztését, hogy e hatósági étkezők megszüntessenek, elutasította.

Ne feledkezzünk meg az Otthonról, tiz elaggott kartársunkat már ápoljuk ott!

A hatósági éttermeknek ezen formájukban ma már létjogosultságuk nincsen és ezen intézményeket, melyek az adózók filléreiből tartatnak fent, legsürgősebben be kellene csukni. Természetesen itt nem gondolok a szegényeket igazán gyámolító ingyen népkonyhákra.

Mélyen tisztelt uraim, akik az idegenforgalmi ügyek képviselői, nincs-e igazam abban, hogy a magyar fürdők hírneve igazán nem épületes? És kell-e ennek okát kutatni? Minden előnyös tulajdonságát ellensúlyozza az a tudvalévő állapot, hogy a fürdőkön egy-egy szakmabeli képesített vendéglős és ezzel szemben, mint a dudva, annyi kifőzés, tejivó és penzió kotyvaszt és hogy miképpen, azt a fürdőink megsínyelt hírneve élénken tanúsítja.

Vajjon mint állunk más iparokban? Egy férfiborbélynak büntetés terhe mellett tilos egy női bubifejet nyírni külön képesítés nélkül; egy földhözragadt szegény túforgatáshoz értő özvegy asszonynak tilos egy hálóinget valakinek pénzért összefércelni, ha csak nem tesz szakvizsgát és nem nyer engedélyt és iparigazolványt; egy düledező viskó meszelését csak képesített iparos vezetheti; egy szobafestő súlyosan lesz büntetve, ha a falon aranyozási munkát is végez; egy bádogosnak szigorúan tilos az általa készített esőcsövet átfesteni; egy női hajnak a megfésülését is csak képesített szakértőiparos végezheti; egy szabómesternek nem szabad prémkabátot készíteni, mert ebből a szakmából ő nem vizsgázott. Mindezek csak hevenyészve összeszedett adatok, ennek ellenében milyen pongyolamódon van az élelmezéssel foglalkozók jogai és hatáskörei körülírva. Mondhatom, itt teljes az anarchia és mindenki azt tesz, amit akar!

A törvény más iparnál a legnagyobb szabotossággal körülírja a többi iparnak jogait és megvédi magát az ipart, olyan iparokat, amelyek az ember testi épségét és egészségét, valamint az ország jó hírnevét nem veszélyeztetik. Önként felmerül a kérdés, hát akkor miért nincs ilyen pontossággal megvédve a mi jogunk is? Miért nincs megvédve a mi iparunk is? Avagy kevésbé fontos az élelmezés, amely helytelenül lebonyolítva, emberek tömegének egészségét, sőt életét veszélyeztetik? A közegészségi, az idegenforgalom fejlesztésének, valamint a nemzetgazdasági szempont mind csak másodrangú elbírálást érdemel?

Tisztelt közgyűlés!

Innen, e helyről óhajtom a magas kormány figyelmét helyzetünkre felhívni. Igen komoly és nagyon komor adatokat vonultattam fel, hogy megismerje a vendéglősség szorongatott helyzetét. Mi sürgős segítséget kérünk. Immár ott tartunk, hogy csak vegetálunk, a terhek és adósságok hírnárja lehúzza bennünket a megsemmisülés mocsarába és ha a kereskedelmi miniszter úrnál ezúttal is hiába kopogunk, ha nem nyújtja felénk segítő jobbát, ha meg nem szünteti a felpanaszolt anomáliákat, úgy a legtöbb adót fizető iparunk megrendül, tagjai egymás után mennek tönkre, felhagynak a meddő küzdelemmel és szaporítják majd azok számát, akik az államnak nem adni, hanem az államtól kérni fognak és ha még akkor is meg lesznek a hatósági étkezők, seregestől fogunk

odatódulni egy tányér meleg levesre, ha tellik nekünk arra.

Ime, nem kérek lehetetlent, csak azt, amit a magas kormány maga is adni akart, amikor az 1922-es ipartörvénynovellát hozta. Méltóztassék ezen törvényt úgy módosítani, ahogy azt megalakítani nemes intenciójuk volt, hogy jövő közgyűlésünkön felszólalásomnak más tárgya ne legyen, mint megköszönni intézkedésüket.

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

Méltóztassék a következő határozati javaslatomat elfogadni:

A Magyar Szállodások, Vendéglősök Országos Szövetsége f. é. közgyűlése megállapítja, hogy a magyar vendéglősipar mai nehéz helyzetét országunk gazdasági leromlottsága mellett főképpen a kifőzők, tejivók, a cukrászok és a csemegések mind általánosabbá váló jogosulatlan vendéglői iparüzése súlyosítja, miért is fölkéri a kereskedelemügyi miniszter urat, hogy mind azokkal szemben, akik vendéglői ipart jogosulatlanul üznek a 78.000/1923. K. m. rendelet 78. §-ának 4. bekezdésében foglaltak értelmében teljes szigorral járjon el.

Továbbá kéri a népjóléti miniszter urat, hogy a hatósági polgári étkezőket, minthogy azok eredeti hivatásuktól már eltértek, szüntesse meg.

V.

Ne gátolják rendeletekkel a szállodaipar fejlődését!

Irta és előadta: **Dr. Stein Sándor**, Budapest.

Az idegenforgalmi problémák egyik legfontosabb fejezete a szállodák építése, átépítése és modernizálása, mind a fővárosban, mind különösen a vidéken. Ennek az építőmunkának elvégzése helyes közgazdasági elvek mellett, — az állam és a törvényhatóságok céltudatos támogatásával, — a magángazdaság feladata. Ehelyett azt látjuk, hogy sem az állam, sem a törvényhatóságok nem támogatják a magángazdaság ebbeli törekvéseit, sőt egyik legutóbbi pénzügyminiszteri rendelet nagyobb házadóterhet ró a modernizált szállodára. Az állam így megakasztja a fejlődést, minthogy a magángazdaság az átalakítási, modernizálási munkáknál a nagyobb házadóterhrel kénytelen számolni.

Ellenben úgy az állam, mint a törvényhatóságok maguk építenek és tartanak üzemben szállodákat, amivel a problémát még nem oldják meg, ellenben a magángazdaságot a vállalkozástól elriasztják.

Az ország szállodás társadalma a szabad verseny elvi álláspontján áll és a nagygyűlés elé terjesztett alább következő javaslat, ennek kívánt kifejezést adni.

Javaslat.

A nagygyűlés elvileg a szabad verseny alapján áll és a szállodák építését és fenntartását nem állami vagy városi feladatnak, hanem kizárólag a magángazdaság körébe való tartja.

Az állam és a törvényhatóságok szállodaépítkezései és üzemei az idegenforgalmi problémák megoldására önmagukban nem alkalmasak, ezeket

csak az ország szállodaiparának egyetemes rendezése oldhatja meg.

A minduntalan felbukkanó városi szálloda-építkezési tervek a magánvállalkozást új szállodák építése és a meglévő szállodák átépítése és modernizálása elől elriasztják.

A nagygyűlés megállapítása szerint mind a fővárosban mind a vidéken elsősorban a meglévő üzemek modernizálódási lehetőségének megteremtése volna szükséges. Sokezer szoba vár az országban hideg-melegviz, központi fűtés, stb. beépítésére. Ezek a munkák a hazai iparnak is sokmillió megrendeléseket biztosítanak.

A szállodák modernizálási munkálatai az elmúlt évben meg is indultak, azonban ezeknek a munkáknak folytatását és újabb modernizálási munkák megkezdését megakadályozza a szállodák házadója tárgyában kibocsátott 118.317/1927. VII. a. számú pénzügyminiszteri rendelet.

Ez a rendelet a szállodákat berendezésük, felszerelésük, üzletvitelük stb. alapján osztályozza. Amennyiben egy-egy szálloda újabb befektetések által nivósabbá válik, magasabb osztályba kerül és természetesen jelentékenyen több házadót fizet.

Ilyen módon a szállodák a hideg-melegviz, gőzfűtés, duplaajtók, hall stb. építésével adókedvezmény helyett több házadót köteles fizetni.

Ez nem lehet a pénzügyi kormányzat intenciója akkor, amikor az egész ország idegenforgalmi érdeke a szállodák fejlődését, modernizálását kívánja.

A nagygyűlés felhívja az elnökséget, hogy küldöttségileg kérje fel a pénzügyminiszter urat a szállodák házadója tárgyában kibocsátott rendelet oly irányú megváltoztatására, hogy az a szállodák modernizálódási törekvéseinek támogatására alkalmas legyen.

A nagygyűlés felkéri továbbá az elnökséget, hogy dolgozzon ki részletes memorandumot, amelyben rámutat arra, hogy az állami és városi szállodaépítkezések helyett célszerűbb azoknak a szállodáknak, amelyek az idegenforgalom lebonyolítására alkalmasak vagy amelyek záros határidőn belül mindazokat a modernizálódási munkákat elvégzik, amelyek által az idegenforgalom lebonyolítására alkalmassá válnak, állandó házadómentességet biztosítani.

Végezetül a nagygyűlés felkéri az elnökséget, hogy a szállodáknak, mint ipari vállalatoknak házadómentességét állandóan napi rendben tartani sziveskedjék.

*

A jövő hetek munkája lesz a megfelelő javaslatok előkészítése és számíthatunk rá, hogy a pénzügyi hatóságok az ipari érdekeltemy wnsrdlsrsn okolt előterjesztése elől nem fognak elzárkózni.

VI.

A vidéki szakmai élet védelme.

Előadta: **Szöllőssy Ferenc,**

a Dunántuli Vendéglős Szövetség főtitkára.

Az országos bajok mellett, amelyek egyenlően sújtják a fővárosi és a vidéki kartársakat, a vidéken még speciális bajok is nehezítik az üzleti élet föllendülését. Ezekkel foglalkozott a Dunántuli

Vendéglős Szövetség ezidei vándorgyűlése Mohács-on.

A jelentősebb határozatokat Szöllőssy Ferenc főtitkár ismertette és kérte, hogy azokat az országos nagygyűlés tegye magáévá, amely egyhangúan meg is történt.

*

I. A kocsmárosipar képesítéshez kötése.

A képesítéshez kötéssel a törvény a vendéglősipart is bevette védősáncjai közé, de kívül maradt a kocsmárosipar, amely pedig a vendéglősipar legfontosabb ágainak: az italneműek ismeretének, beszerzésének, kezelésének, kimérésének; a vendégekkel való bánásmódnak; az italmérési, közigazgatási, közegészségi és egyéb törvények vonatkozó rendelkezései ismeretének tekintetében a vendéglősiparral rokonságban áll.

Minthogy a legtöbb rendelkezés mind a pénzügyi, mind a közigazgatási és egyéb hatóságok részéről szinte kivétel nélkül együtt találja a kocsmárost a vendéglőssel, az egységesebb kezelés szempontjából, de meg azért is, mivel az említett ágazatban tagadhatatlanul beérett szakismereteket, a vonatkozó törvényekben és rendeletekben kellő tájékozottságot tételez fel, az 1928 augusztus 28-án megtartott Dunántuli Vendéglős Szövetség mohácsi vándorgyűlése határozatából tisztelettel kérem, hogy az Országos Szövetség elnöksége pártolja a Dunántuli Vendéglős Szövetségnek a kereskedelemügyi minisztériumhoz beadott azon kérését, hogy a vele járó legszükségesebb ismeretek körvonalozásával a kocsmárosipart is képesítéshez kösse és azontul azt is a képesítésről szóló törvény védelme alá helyezze, ugyancsak adassék meg mindama feltételek is, melyeknek teljesítésével a vendéglősipar egy részében már otthonos, tehát képesített kocsmáros bizonyos gyakorlati idő és sikeres vizsga után a vendéglősiparra is áttérhessen.

II. A vidéken is lehessen önálló szállodás, vendéglős ipartestületet szervezni.

A jelenleg érvényben levő ipartörvény csak a főváros területére engedélyezi a szakmai ipartestületek alakítását, a vidéken általános ipartestületekbe tömöríti a képesített iparosok nagy részét, míg a többiek a készülőben levő új ipartestületi törvénytől várják kötelező elhelyezkedésük mikéntjét.

Emez új törvény kodifikálása előtt szabadjon rámutatnunk azokra az elhatárolóan fontos különbségekre, amelyek a szállodás-, vendéglős-, kávé- és kocsmárosipart az általános ipartestületekbe utalt többi iparágaktól elválasztják. Míg a többiekre ugyanis egységes törvények terjesztik ki hatályukat, addig a mi szakmáinkról amazokon kívül még egész sereg törvény és rendelet intézkedik: külön hivatali apparátusok viszik ügyeinket, ellenőrzésünket; anyagbeszerzésünk és annak elárúsítása külön rendelkezések keretei között mozog; adóink, illetékeink szinte külön osztályait foglalkoztatják az állami apparátusnak; külön bajaink, a többi iparágaktól eltérő óhajaink vannak, amelyek nem alkalmasak az általános ipartestületekben való pertraktálásra, ahol azokat többi iparostársaink ügyeink és speciális viszonyaink

Gyűjtsetek az Otthonra, hogy a többi öregeket is elhelyezhessük!

alapos ismerete híjján teljes egészükben át sem érezhetik és e bajaink tárgyalását, mintha idegen nyelven beszélnek, úgy hallgatják, mi pedig védteleneknek érezzük magunkat egyedekre való tagoltságunkban, mert az általános ipartestületek vendéglős szakosztályai előtt említett okokból kevés kivétellel alig tudnak eredményes munkát kifejteni és az önálló vendéglős ipartársulatok száma két kezünk ujjain összeszámlálható, a falvak szakmabelije pedig, nehezen találván meg szövetségünkhöz, vagy annak egyik tagjához vezető utat, teljesen magukra vannak hagyatva.

Ezek alapján az 1928 augusztus 28-án Mohácson tartott dunántúli vendéglős vándorgyűlés határozatából kérjük Országos Szövetségünk elnökségét, hasson oda, hogy a vendéglős és rokonszámák egészen különálló természetére való tekintettel, az új ipartestületi törvény kidolgozása alkalmával a vidéki szállodások, vendéglősök és kávék emeltessenek ki a tőlük teljesen távol álló általános ipartestületek kereteiből és a képesítéshez kötendő kocsmárosokkal együtt vidéki, városi, megyei, esetleg járási ipartestületekbe tömöríttessenek, amely alkalommal az alakuláshoz feltételezett 150 létszám 100-ra redukáltassék.

III. A vidéki záróra egységes szabályozása.

A záróra szabályozásával kapcsolatban véteség revízió alá az a szabadság, amit e tekintetben a társaskörök élveznek és amikor megszűnik az italmérés a vendéglőkben, kocsmákban, ugyanakkor szűnik meg a társaskörökben, kaszinókban is, mert azok a hazafias és kulturális célok, amelyek jegyében e körök létesültek, nem fedhetik a tényt, hogy esténként a vendéglőkre és kocsmákra megállapított záróra után a minden tekintetben privilegizált társaskörök és kaszinók záróra nélküli vendéglőkké és kocsmákká alakuljanak át. Minthogy a gyakorlat azt mutatja, hogy a záróra pontos betartását és az üzletek vasárnapi zárvatartása idejét ellenőrző közegeknek sincsen egységes utasításuk ezekre vonatkozólag a kezeik között, tekintettel ama körülményre, hogyha nagy szegénységben is, hazánk gazdasági viszonyai általánosságban rendes kerékvágásba tereltettek és az elvesztett és visszasírt jobb mód eléréséhez csak az ipar és kereskedelem egészséges forgalma segíthet bennünket, a mohácsi vándorgyűlés határozatából kérjük, kerestessék meg a kereskedelemügyi és belügyi minisztérium, hogy a vidéki zárórának minél liberálisabb, egységes kezelését rendeleti úton szabályozzák, hogy egyrészt az üzleteknek néha-néha kínálózó forgalmához mód adassék, másrészt pedig a falusi vendéglősök és kocsmárosok a sokszor indokolatlan és községenként más-más időhöz mért zaklatásoktól és bírságolásoktól mentesíttessenek.

IV. A bortörvény módosítása.

A bortörvény 45. szakasza akként módosíttassék az italmérő munkáltató felelőssége tekintetében: ha megállapítást nyer, hogy az italmérő munkáltatónak nem volt előzetes tudomása az alkalmazottja által elkövetett vízzel való borhamisításról, ebben az esetben az italmérő munkáltató mentesíttessék a teljes büntetőjogi felelősség alól.

(Ezt a módosítást a budapesti szállodás és vendéglős ipartestület a kereskedelmi és iparkamara útján több mással együtt kérte, l. „Magyar Szállodás és Vendéglős“ ez évi új folyamának 77 oldalát. A szerk.)

V. Az italmérési engedély kiterjesztése.

Kerestessék meg továbbá a pénzügyminisztérium, miszerint az italmérési törvényt olyképpen módosítsa, hogy az engedélyes, illetve korlátlan italmérő ne csak a kijelölt kimérési helyiségben, hanem ezen helyiségekkel kapcsolatos, az épületben lévő többi helyiségekben is mérhessen adandó alkalmakkor szeszes italokat, ugyancsak az épülethez tartozó udvar, kerthelyiség és kuglizóban is.

VI. A borfogyasztási adó.

A borfogyasztási adó egyik integráns okozója lévén a magas boráraknak. Annak eltörlése a borárakat olcsóbbá tenné, ami által a borfogyasztás emelkedne. Kívánatos volna ennek teljes eltörlése. Éppen ezért javaslom, kerestessék meg a pénzügyminisztérium, hogy addig is, amíg a borfogyasztási adót el nem törlik, a községekbe kirótt fogyasztási adó a törvény intenciójának megfelelően arányosan osztassa szét. Ugyanis ma sok helyen a községekbe eső adókontingenst kivetik a helybeli pár vendéglősre, kocsmárosra, ami által a termelők a teher ezen nemétől mentesülnek. Minthogy ennek folytán a korlátlan italmérő még több kötelezettséget kényszerülve a bor árába kalkulálni, vendégei egy részét elveszti, akik lassankint a törvényt és a kincstárt kijátszó bögrekocsmárosok és egyéb suba alatti bormérők vevő körébe jutnak. Ezen anomália megszüntetése nem csak szakmánk, hanem az állam érdeke is.

Az Országos Szövetség 28-ik közgyűlése.

Derült, ragyogó napsütéses idő kedvezett kongresszusunk egész tartama alatt. Mind budapesti, mind vidéki kartársaink közül nagyon szép számmal vettek részt a három napos ünnepeken, akik vidékről fel nem jöhettek s elmaradásukat kimentették, mind a szüreti munkálatok miatt voltak kénytelenek távol maradni.

Asúlyos gazdasági válság hatása érezhető volt a megjelentek magánbeszélgetésében, a közgyűlés tárgyalása során; a hangulat mindezek dacára emelkedett volt, a csüggedés nyomát sehol és semmiben sem észlelhetjük.

Jogaink tudatában, igazságunk erejében bízva várjuk minden téren iparunk fellendülését.

Az ismerkedési est a *Brittania Szálló* éttermében volt, oly sokan vettünk részt, hogy a kisterembe nem fértünk volna el, így a közös étterembe kerültünk. Ez a családiasság, kedélyesség rovására ment. Szivélyes, benső ismerkedés alapfeltételei, hogy az ily estélyek elkülönített teremben rendeztessenek. Így elmaradtak a szokásos hivatalos üdvözlések is. Asztalról asztalra csereberélődött a közönség, így folyt le az ismerkedés. Éjfél után, mikor e sorok írója távozott, még igen élénk szép számú társaság volt együtt; az ösmerősök örültek

Gyűjtsetek az Otthonra, hogy a többi öregeket is elhelyezhessük!

a viszontlátásnak, az ujonnan érkezettek régi barátokat fedeztek fel.

Másnap a közgyűlés a budapesti és vidéki tagok élénk részvétele mellett folyt le a régi képviselőház termében.

Képviseltették magukat a nagygyűlésen: a belügyminiszter ur *dr. Marton Gyula* osztálytanácsos úr által, a népjóléti miniszter *Kávássy Béla* miniszteri tanácsos úr által. Elmaradását kimentette a pénzügyminiszter úr, valamint igen meleg hangú levélben *dr. Ripka Ferenc* főpolgármester úr is. Az idegenforgalmi hivatal képviselőjében *Zilahy Dezső*, a keresk. és iparkamarát *Bangha Ferenc* titkár képviselte.

Az országos idegenforgalmi tanács képviselőjében *dr. Miklós Elemér* ügyvezető főtitkár, az idegenforgalmi Szövetségében *dr. Tausz Béla* ügyvezető alelnök jelent meg.

A budapesti kávé ipartestületből *Mészáros Győző* elnök és *dr. Havas Nándor* főtitkár jelentek meg.

A közgyűlésen tárgyalt életbevágó fontosságú kérdésekről s az ezek során kifejlődött komoly tárgyalásról külön fogunk megemlékezni, a közgyűlés után közös ebédre gyűltünk a Szent Gellért Szálló éttermébe, *Gundel Károly* Európaszerte elismert konyhája ez alkalommal is öregbítette sikereit, a hangulat emeléséhez hozzájárult a *Törley* pezsgőgyár bőkezű ajándéka.

Hagyományos szokásunkhoz hiven a diszebédén az első felköszöntőt az államfőre *Horthy* kormányzó úr főmértékére *Glück Frigyes* m. kir. kormányfőtanácsos úr mondotta. A kormány képviselőit és a hatóságok megjelent tagjait *Keszey Vince* elnök úr üdvözölte, a hölgyeket *Malosik Ferenc* alelnök úr, a vendégeket *Gundel Károly*, a sajtót *Németh Aladár*.

Este diszeloadás volt a Nemzeti Színház kamaraszínházában. Színre került *Zilahy* színműve: *Süt a nap*. Színmagyar hangulatú darab a művészek kitünő előadásában felejthetetlen élményt szerzett vendégeinknek.

Harmadnap, okt. 25-én reggel 9-kor különvonaton *Pécelre* rándultunk ki, hogy vidéki tagjainknak bemutassuk az *Otthon* céljaira átalakított s teljesen rendezett épületet, aki ezen a kiránduláson résztvett, az maradandó emlékként fogja megőrizni az ott látottakat. Évtizedes törekvések váltak valóra, végre hajlékhoz jutottak az *Otthon* jótéteményeire ráutalt kartársaink.

Ezt az alkalmat is felhasználjuk arra, hogy kérjük tagjainkat adják össze lehetőleg azonnal azt a 20.000 P-t, amivel átlehetne alakítani az *Otthon* területén levő volt gyári épületet. Nyernénk házmesterlakást és 12 szobát vízvezetékekkel, mosdóval: *Bis dat, qui cito dat*. Az átalakítást még az ősz folyamán elvégezné az a vállalkozó, aki az eddigi munkát teljes megelégedésünkre végezte. Ezzel a munkával teljesen befejeződnék az a program, amit az *Otthon* kapcsolatban magunk elé tűztünk s belátható időn belül további építkezésekre nem lenne szükség.

Aznap délután még *Budafokra* mentünk ki, ahol megtekintettük a Magyar Agrár és Járulékbank nagyméretű pincéit.

A pincegazdaság bejáratánál *Rózsa Lajos* igazgató köszöntötte a vendégeket és utána bemutatta a gyönyörűen díszített és kivilágított pincéket, melyek egyike a legnagyobbaknak az ilyenfajta pincészetek között. Itt tanulmányozhatták tagjaink az okszerű borkezelést és értékes tapasztalatokkal gazdagította a bemutatás kartársaink szakismeretét.

A pince megtekintése után tagjaink az udvarra vonultak, hol dúsan terített asztal várta őket. Uzsonnközben újból üdvözölte *Rózsa Lajos* igazgató vendégeit és bejelentette, hogy a *péceli Otthonnak* kettőezer (2000) pengőt adományoznak.

Malosik Ferenc alelnök köszönte meg mind az adományt, mind a szíves látást.

A kongresszuson s a vele kapcsolatos ünnepeken a következő vidéki kartársaink nevét sikerült feljegyezni, *Debrecenből*: *Kemény János* és neje, *Bernardin János* és neje, *Habina Ferenc*, *Csapó László*, *Németh Lajos*, *Gál Endre* és neje, *Dalmann Ferenc*, *Ascher Sándor*, *Egerből*: *Halmay Sándor*, *Molnár Sándor*, *Elek Miklós*. *Adony pusztaszabolcsból* *Szeverin Jenő*, *Győr-ből* *László József*, neje és *Sarolta* leánya, *Mátrai István*, *Baross Sándor*, *Temple Károly*, *Nagy Jenő*, *Kardos Antal*, *Németh Ferenc*, *Paltermann Rezső*, *Plettler Károly*, neje és leánya, *Németh Alajos* és neje, *Csokonay Vitéz Mihály*, *Nagy Irén*, *Orosházáról* *Tatzl Antal*, *Pécsről* *Schmidt János*, *Radócsy Imre*, *Ketterer Lajos*, *Kiss Gyula*, *Balázs Pál*, *Szolnokról* *Westher István*, *Lukács Sándor*, *Wéber Bálint* és neje, *Mészáros István*, *Mundrák László*, *Pozderka Sándor*, *Gyöngyösről* *Bruckner Izidor*, *Székesfehérvárról* *Héjj Imre*, *Pulay László*, *Szóllósy Ferenc*, *Keszthelyről* *Horváth Lajos*, *Szécsényből* *Kovács Antal* és neje, *Szombathelyről* *Schmall Gyula*, *Gráf János*, *Keglovics Pál*, *Peitli István*, *Pintér Ferenc*, *Sopronból* *Tschida István*, *Manninger Oszkár*, *Villányból* *Kregecz Ágoston*.

A viszontlátásra!

(H. M.)

A közgyűlés lefolyása.

A vita.

Az elnöklő *Keszey Vince* rövid üdvözlő beszéddel köszöntötte a megjelenteket, a hatóságok képviselőit, a vendégeket, a tagokat.

Majd vázolta ipari helyzetünket s jelezte, hogy az előadók mindegyike iparunk egy-egy olyan életbevágó kérdéséről fog szólni, amelyek húsunkba vágnak s a benyújtandó határozati javaslatok arra az útra, módra mutatnak amelyek az annyira óhajtott javuláshoz vezetnek.

A tárgyalások megkezdése előtt *dr. Miklós Elemér* az Orsz. Idegenforgalmi Tanács titkára, meleg szavakkal üdvözölte az Országos Szövetség közgyűlését és hön óhajta, hogy az idegenforgalom nagy érdekeit minél intenzívebben szolgálhassák együtt. Legbecsesebb munkatársuknak tekintik a magyar szállodásokat és vendéglősöket. Eredményes munkásságot kíván.

Dr. Tausz Béla, az Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége nevében, tisztelettel és hálával köszönti a szövetséget, mert a magyar szállodások és vendéglősök hazafias missziót teljesítenek. Az idegen jól érzi magát Magyarországon, mert a szállodákkal és az ellátással meg van elégedve, miáltal az idegenforgalom emeléséhez elsősorban járulnak hozzá. Ezt különben abból is megállapíthatjuk, hogy az ez évi eddigi idegenforgalom felülmulta minden más év eredményét. Isten áldását kéri a nagygyűlésre.

A közgyűlés elfogadta az évi, a pénztári jelentést, megállapította a költségvetést, (1. lapunk 100—104. oldalait) majd a számvizsgáló bizottság javaslatára a szokásos fölmentvényt megadta.

Gyűjtsetek az Otthonra, hogy a többi öregeket is elhelyezhessük!

Következett *dr. Molnár Sz. Dezső* előadása *Az adóügyi konszolidációról*, amelyet a többi előadásokkal előbb közlünk.

Molnár dr. előadásához hozzászólt

Baranyay József (Bpest), ki azt indítványozta, hogy a határozati javaslatot küldöttségileg vigyük föl az illetékes miniszterhez, mert ilyenformán nagyobb eredményeket vél elérni, mert ha a határozatot csak egyszerű felirat formájában terjeszti föl az elnökség, úgy azt sutba dobják.

Dr. Molnár Sz. Dezső válaszolva felvilágosítja és megnyugtatta B-t, hogy felfogása téves, mert kérelmeinket nem dobják sutba a miniszteriumokban, hanem elintézik azokat, amit igazol a szállodaadó és a pezsgőadóval kapcsolatos beadványaink, amelyeket közmegelegedésre intéztek el.

Ballai Károly az italmérési illeték eltörlését gazdasági és jogtörténeti adatokkal indokolta.

Bolgár Menyhért nyugdíjintézetünk titkára, a kötelező nyugdíjbiztosításról tartott előadást és javaslatára az országos nagygyűlés határozatilag kimondotta, hogy a kötelező nyugdíjbiztosítást immár 3 évtized óta működő saját intézete a Szállodások, Vendéglősök stb. Országos Nyugdíjegyeselete által óhajtja megvalósítani, mivel minden remény meg van ahhoz, hogy ezen az ipartestület segítségével reorganizált és f. é. január 1-től az ipartestület kebelében, minimális adminisztrációs költséggel működő intézet miként a múltban, a jövőben is meg fog tudni felelni mindazon szociális kötelezettségeknek, melyekre alapszabályai a tagokkal szemben kötelezik.

Molnár Sz. Dezső dr. az alapszabályok módosításának szükségességéről szólt. Nevezetesen ki kell építeni szövetségünk keretében a *korcsmáros szakosztályt*, amely munkára, — javasolta — az elnökség bizassék meg.

Szóllósy Ferenc (Székesfehérvár) a vidéki bajokat tárta föl, javaslatait a közgyűlés elfogadta.

Németh Aladár (Bpest) az étkezéssel kapcsolatos fényüzési és forgalmi adó eltörléséről beszélt. Ehhez a tárgyhöz

Klein János (Bpest) szólt hozzá. Fél évvel ezelőtt ebben a tárgyban indítványt tett a budapesti ipartestület előljárósági ülésén. Dacára indítványa fontosságának, nem tudja miért, de mindeztideig semmi sem történt az ipartestület részéről e dologban.

Kéri az elnökséget, hogy sürgősen járjon el a határozati javaslat érdekében annál is inkább, mert az abban foglaltak nemcsak iparunk, hanem a nagyközönség érdeke is.

Stein Sándor dr. a szállodákat érintő teendőkről szóló előadása után

Patat Lajos a kontárkérdésről beszélt, amelyhez elsőnek

Sturza Károly szólt, aki az előadónak optimizmusát abban a tekintetben, hogy a törvényt hirtelenében megváltoztatják, nem osztja; amint egy fecske nem csinál tavaszt, amint egy fejszeesapással derékvastagságú fát ledönteni nem lehet, úgy nem lehet remélni, hogy ez egy év alatt valami nagyobb rendezés keresztül vihető lesz. De ha mindannyian összetett erővel dolgozunk lehet eredményt remélni. Mindenesetre kérjük az illetékesek jóindulatú támogatását, mert ha a körülmények nem változnak, nem telik bele egy esztendő és a vendéglősség fele bezárja boltját, és akkor látni fogja a kormány, hogy ha a legtöbb adót fizetők ilyen nagy

hányadát elveszítí, mily óriási kár háramlik ebből az országra.

Rákossy Leó hosszasan szólt a témához. A kisemberek nevében kívánok beszélni arról, ami nekünk a legjobban fáj.

A „Kávémérők és Kifőzők“ garázdálkodása iparunk terén. Egy beadványban kéri a kereskedelmi Miniszter Urat, hogy a 78.000/1923 évi K. M. rendelet 130 §-át módosítsa és egészítse ki. Ők nemcsak hogy túllépték állandóan jogtalan iparüzéssel ezen rendelet körülirta korlátokat, hanem felbátorodva a mi nemtörődömségünkön kéri beadványukban, hogy *minden szakképzettség igazolása nélkül* ők is többféle menüt (3 féle) a husokat különféle változatban és a menükben előforduló ételeket egyenként is adagokban bárkinek — tehát uccáról betévedt vendégnek is — kiszolgáltathassanak. Más szóval magyarul: vendéglői ipart akarnak gyakorolni.

Kérvényükben előadott érveket behatóan ismertette és egyenként megcáfolta. Közérdek, hogy ezen kontárokat és élősdiakat a hatóság megrendszabályozza.

Folyó évi május hó 20-án megjelent az u. n. kontárrendelet, mely szerint a hatóságoknak kötelessége a tudomására jutott iparkihágási esetekben soronkívül s a legnagyobb szigorral eljárni. Sajnos ezen rendeletet az iparhatóságok nagyon lanyhán kezelik.

Nézzünk körül és látni fogjuk, hogy minden vendéglő körül legalább 2—3 kifőzés csoportosul és mint az élősdiak úgy szívják el életerőnket. Ha mi most nem állunk energikusan a sarkunkra, akkor ezek megfojtanak bennünket. Az eddigi tapasztalatunk mutatja, hogy a kerületi előljáróságok a tett feljelentéseket egyszerűen elfektették és csak a legritkább esetben jártak el ezen kontárok ellen.

Kartársak! Minket nem kímél senki! A kávémérők és kifőzők, kávések, tejesarnokok, cukrászok mind iparunkat rontják. És miért? Mert mi nem védekezünk. Igenis és kíméletlen harcot hirdetnek ezen iparunkat rontók ellen annál is inkább, mert a törvény, a jog, az igazság a mi oldalunkon van.

Felszólalásom 2. pontja a kávések beadványa a m. kir. kereskedelmi Miniszterhez, melyben legújabbán a *forralt bor*, pezsgőfröccs és bowle kiszolgáltatásának engedélyezését kéri.

Tisztelt Közgyűlés!

Evessel jön meg az étvágy! A kávések eredményeket értek el a főzés terén a mi rovásunkra, most már a korlátlan italmérésünket s ki akarják sajátítani. Csak hogy itt tévednek, mert az italmérési törvény kifejezetten körülírja, a kávések részére a bor árusítását csakis zárt palackokban engedi. Ugyanez áll a pezsgőfröccs és a bowlera is. „Fröccs“, akár pezsgő- akár borfröccs, az korlátlan italmérés.

Végül pedig engedjék meg Uraim, hogy apelláljak jobb érzésünkre, az összetartozandóság érzésére, legyünk kifelé egyek és főleg a közös cél érdekében támogatassuk egymást. Akarjunk és tudni fogunk minden célt elérni. Ez a küzdelem a létért.

Pár szavam volna még az igen tisztelt Elnök urhoz és a többi nagyvendéglős urakhoz.

Több megértést kérek a kisemberek bajaival szemben. A vendéglői ipar zöme kisemberekből áll, ellenben az ipar súlyát kifelé mégis az a kevés nagyvendéglős adja meg, kik vagyoniilag függetlenek. Beszédemben felsorolt bajok nem érintik őket. De azért közös az iparunk. Érezzenek velünk ők is és támogassák tekintélyük súlyával kisember szaktársaikat.

Becsüljük meg terményeinket, ipari termelésünket, fogyasszunk magyar árúcikkeket!

Gyönyörű gondolat volt a vendéglős Otthon megteremtése és hálával tartozunk *Keszey* elnök és *Malosik* uraknak azért a buzgalomért és fáradtságért, mellyel ezt megteremtették. Iparunk elesetteinek adnak otthont. Miért estek ezek el? Mert nem bírták a küzdelmet, ösztörttek. Ha igen tisztelt Elnök urunk ugyanilyen buzgalommal és fáradtsággal fogja a még küzködő kisvendéglősöket támogatni és azok bajában megértő társuk lesz, akkor gyökerében fogja orvosolni a bajt és Otthonunkra csak kevés számú rokkantnak lesz szüksége. A még élőket támogassák teljes erővel és akkor még hálásabb lesz Önnek a jelen és az utókor, mint a vendéglősotthon megteremtéséért.

Végül a következő határozati javaslatokat nyújtotta be:

I.

Egy küldöttségünk nyújtsa át a polgármester urnak a szóval is előadandó „memorandumot“ a köv. tartalommal:

Utassítsa a polgármester úr a kerületi előljárásgokat az ipartörvény és az idevonatkozó miniszteri rendeletek szigorú betartására és keresztülvitelére.

Delegáljon közigazgatási kerületenként egy-egy iparügyi referenst az általunk felállítandó bizottságokba, melyek feladata a kávémérések, kifőzések, tejesarnokok s hasonló felülvizsgálása és megrendszabályozása.

II.

A kávéipartestület fentemlített beadványára foglaljon ipartestületünk legerélyesebben állást, ellenőriztesse tagjaink által a kávéházakat és a forralt bort vagy fröccsöt szolgáltatnak ki, akkor tegyen arról jelentést a bpesti pénzügyigazgatóságnak.

Végül *Mészáros Győző*, a Bpesti kávéipartestületnek elnöke szólalt föl, aki szerint Budapesten mindössze 10—12 olyan kávéház van, amely versenyképes a vendéglőkkel. Nem a kávéházak tehát az okozói a vendéglők elnéptelenedésének, hanem a gazdasági élet az, amely nyomasztólag hat magukra a kávéházakra is.

Azon vádra, hogy fröccsöket stb. akarnak a kávéházakban kimérni, megemlíti, hogy csak azt kérték, amit a múltban is tehettek, hogy csemege borokat (Madeira, Malaga stb.) amelyek mindig kávéházi italok voltak, szolgálhassanak föl. Nincsen szó fröccsökről.

Különben is — mondotta — a vendéglőknek és a kávéházaknak közös frontot kellene alkotniok a tejjókkal szemben, ahol naponta ezerszámra fordulnak meg az emberek.

Iparunk érdekét úgy fogjuk jól szolgálni, ha az egymásközt levő félreértéseket tisztázzuk és közösen fogunk hozzá a kontárok, a törvényt túllépők kiirtásához.

Keszey Vince elnök bejelentette, hogy a Szövetséget jövő évre Szombathely és Debrecen hívta meg. Javasolta, hogy a hely megválasztása bizassék az elnökségre.

Következtek végül az *indítványok*.

Végül a beérkezett indítványokat *Hucskó Mihály* titkár ismertette, nevezetesen

✱

I. a „Borsodmegyei Vendéglősök, Kocsmárosok és Kávésok Egyesülete“ Miskolcra, kívánja, hogy kerestessék meg a kormány, hogy a forgalmi adó mai alakjában szüntettessék meg és mint Ausztriában, csak egyszer vagy nyersanyag, vagy készgyártmány alakjában terhelje a termelést.

✱

2. *Tátzl Antal* az orosházai ipartestület szállodás és vendéglős szakosztálya elnöke indítványozta:

a) Járjon el az Országos Szövetség elnöksége a pénzügyi hatóságoknál, hogy a bor, sör és pálinka nagykereskedők kizárólag csak viszontelárusítóknak adhassanak el és kicsinyben, közvetlen fogyasztók részére való kiszolgáltatástól tiltassanak el;

b) egyesületek, körök, ipartestületek, klubok kizárólag csakis tagjaik részére ottani fogyasztásra szolgáltatassanak ki ételt, italt, tehát nemtagok, vagy uccán át való árusítástól tiltassanak el. Továbbá termeikben, tánchelyiségekben csak a saját egyesületi mulatságaik legyenek megtarthatók, idegen csoportok társasvacsorákat ott ne rendezhessenek.

c) Végül járjon el az illetékes hatóságoknál, hogy a magánházaknál 4 személynél többnek csak iparendély alapján lehessen ellátást adni. Ezen engedélyesek természetesen ugyanazon adókkal róvassanak meg, mint a vendéglősök.

✱

Schmall Gyula, a szombathelyi ipartestület szállodások, vendéglősök és kávésok szakosztályának elnöke szerint:

I. Felette kívánatos, hogy a vendéglőstanoncok külön szakoktatása országosan szerveztesse meg.

Ez okból indítványozza, hogy az Országos Szövetség indítson országos mozgalmat a vendéglőstanoncok külön szakoktatásának bevezetésére ott, ahol erre mód van.

Az olyan tanonc, akinek nem volt módjában vendéglős szakoktatásban részt venni, ezek köteleztessenek arra, hogy felszabadulásukkor szakvizsgát tegyenek s csak ennek sikeres letvése után kaphassanak segédlevelet.

II. Indítványozza továbbá, hogy iparunk kiválóságai, nevezetesen kormányfőtanácsosai küldöttségben keressék föl a kereskedelmi és a közoktatása miniszter urakat és kérjék tőlük, hogy a vendéglőstanoncok külön szakoktatása az egész országban az általános iparostanonciskola keretében rendeltessék el. A heti 2—3 óra szakoktatást mindenkor egy arra alkalmas vendéglős lássa el.

✱

Orbán Zoltán a sörgyári kartel, ú. n. vevővédelmének káros hatásait ismertetvén, szükségét látta, hogy ellene védekezzünk. Továbbá indítványozta, hogy a sör súly szerint számoltassék el, végül kívánta, hogy a sörgyárak az esetleges mértékhiány és csepegés pótlására százalékos visszatérítést nyújtsanak, amint azt egyes helyeken teszik is.

✱

A közgyűlés az indítványokat elfogadta s *Orbán Zoltán* indítványairól az elnök javaslatára úgy határozott, hogy a sörgyárak az elnök kezdjen tárgyalást a sörgyárakkal. (Ami már meg is történt. A szerk.)

Nyugdíjgyesületünk jóváhagyott új alapszabályai.

Irta: **Bolgár Menyhért** nyugdíjgyesületi titkár.

Reorganizált nyugdíjgyesületünk módosított alapszabályait az illetékes miniszteriumok már jóváhagyták és azok f. évi október hó 25-én vissza is érkeztek hozzánk.

Módosított alapszabályaink következtében 1929. évi január hó 1-től, azaz a már törvényerőre emelkedett kötelező aggkori biztosítás kezdetétől évi 1000 pengős biztosítás után az eddigi 10 pengős havi járulék helyett havi 11 és a 2000 pengős biztosítás után 20 pengő helyett havi 22 pengő lesz fizetendő. Az új alapszabályok értelmében fizetendő tagsági járulékok azonban csak látszólag magasabbak, mivel az 1000 pengős biztosítás után eddig fizetett 10 pengős havi járulékból csak 8 p 34 f. tőkésített a tag javára és 1 p 66 f. pedig kezelési díj volt, míg most a havi 11 pengőből 10 pengő fog a tag javára tőkésíteni és csak 1 pengő lesz a kezelési díj. Ha tekintetbe vesszük továbbá azt is, hogy régi alapszabályainkat a mai szociális evolúció korszakában, midőn a népjóléti miniszterium ugyiszlólván napról-napra újabb és újabb szociális törvényjavaslatokkal áll elő, már elavultaknak kellett tekintenünk, a módosított új alapszabályok pedig a régiekkel szemben lényegesen több kedvezményt nyújtanak a tagoknak és hozzátartozóiknak, úgy minden objektív gondolkodó előtt kétségtelenné válik, hogy az alapszabályok módosítása kizárólag a tagok érdekében történt és csakis azok javára szolgált. Ezt legjobban az bizonyítja, hogy míg eddig a havi járulék egy hatodát lehetett kezelési költségekre fordítani, addig új alapszabályaink értelmében ezentúl a havi járuléknak csak egy tizedrészét lehet e célra használni.

A tagsági díjak emelése nem önként, hanem a pénzügyminiszterium rendeletére történt, mert a miniszterium matematikai osztálya a legnagyobb óvatosságot szem előtt tartva beható vizsgálat és a legalaposabb számítások után úgy találta, hogy az eddig fizetett tagsági díjak nem lesznek elegendők ahhoz, hogy az intézet a tagokkal szemben vállalt kötelezettségeinek 100 százalékig megfelelhessen, mivel a bankok nem fognak mindig 7% kamatot fizetni a betétek után és így éppen a befizetendő járulékok abszolút biztossága érdekében történt, hogy évi 12%-ban állapították meg a tagok által fizetendő tagsági díjat, holott ez más intézeteknél már eddig is legalább évi 14% volt.

Nézetem szerint helyes a pénzügyminisztérium matematikai osztályának felfogása, mivel a bankbetétek utáni mai magas 7%-os kamatozás tényleg nem tekinthető állandó, hanem csak átmeneti jelenségnek, hiszen jól tudjuk, hogy elsőrangú pénzügyintézetek a háború előtt csak 4 legfeljebb 4 és fél százalékot fizettek a náluk elhelyezett betétek után és így normális kamatlábnak tényleg csak 4 vagy 4½% tekinthető.

Az eddigi 2%-os kezelési díjat a miniszterium sem találta kifogásolhatónak és pedig azért nem, mivel sehol sem létezik oly nyugdíjintézet, hol ez 2%-nál kevesebb lenne. Egyesületünk tehát nem felsőbb rendeletre, hanem önként, a mai nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel mérsékelte a kezelési díjat 1%-ra és így nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy az adminisztrációs költségek tekintetében nyugdíjgyesületünk hazánk legolcsóbb intézetének tekinthető. A kezelési díjak 1%-ra való redukálása azért vált lehetségessé, mivel

egyesületünknek a jelentéktelen összeget jelentő nyomtatványokon kívül — ipartestületünk jóvoltából — úgyszólván semmiféle dologi kiadása sincs, a személyi kiadás pedig, tekintettel arra, hogy az adminisztrációt teljesen egyedül végzem, más intézetekhez hasonlítva, szintén minimálisnak mondható.

Amikor módosított alapszabályainkkal folytatni fogjuk a magyar vendéglősség e szociális alkotása fejlesztésének munkáját, nem mulaszthatom el, hogy *Keszey Vince* és *Malosik Ferenc* elnök urak támogatásáról meg ne emlékezzem, mert a Nyugdíjgyesületet a már reménytelennek látszó helyzetéből életre kelteni, csakis fáradhatatlan és eléggé nem értékelhető támogatásukkal tudtam elérni. Még örömmel közölhetem, a nyugdíjgyesületi tagok száma az idén már megkétszereződött és remélem, hogy a taglétszám az év végéig még tetemesen emelkedni fog.

S Z A K O K T A T Á S

Továbbképző tanfolyamunk.

A budapesti szállodás és vendéglős Ipartestület iparunk színvonalának emelése végett „Továbbképző tanfolyamot“ létesít. Ezen a tanfolyamon iparunk kiválóságai fognak előadásokat tartani az étterem és szálloda üzemmével kapcsolt kérdésekről; az előadások felölelik a borászatnak speciális részeit, kiterjednek iparunkkal kapcsolt technikai berendezésekre, azok ismertetésére, az üzemvezetés technikai és szellemi irányítására, a vendéglős jogi viszonyainak ismertetésére stb. stb.

A továbbképző tanfolyam létesítésével Ipartestületünk azt akarja biztosítani, hogy iparunkban működő minden alkalmazott, de Ipartestületünk minden érdeklődő tagja is korra való tekintet nélkül könnyen tudomást szerezhessen azokról a vívmányokról, amik iparunkat érintik, tudomást szerezhessen arról a haladásról, amin iparunk az újabb időben keresztül ment. Ezeknek az előadásoknak az a célja, hogy az iskola munkáján kívül lehetővé tegye a könnyű önképzést, az ismereteknek gyűjtését, amire kevés embernek van kedve az üzem-munkája után, s amiben rövid idő múlva minden iparostársunk nagy visszamaradást tapasztalhat önmagán is!

Az előadásra jelentkezhet minden alkalmazott nem és korra való tekintet nélkül, jelentkezhet mindenik vendéglős, aki ismereteit könnyű úton bővíteni óhajtja.

Az előadások f. tanévben két szemeszterre tagolódnak, az első szemeszter november, december, január, a második szemeszter március, április és májusra terjed ki.

Az előadások hétfő, szerda, péntek d. u. 4—7 óra között tartatnak meg a IX. Lónyai u. 6. sz. a. iskola egyik termében, amelynek programját később fogjuk közölni.

Előadókül sikerült megnyerni: *Glück Frigyes* kormányfőtanácsos, *Palkovics Ede* kormányfőtanácsos, *Keszey Vince* ipartestületi elnök, *Gundel Károly*, *Marencsik Ottó*, *Malosik Ferenc*, *Patat Lajos*, *Sturza Károly*, *Kurcz Béla*, *Ballai Károly*, *Dittmayer Andor*, *Fuchs Elemér*, dr. *Szathmáry Arisztid* urakat.

Ne feledkezzünk meg az Otthonról, tiz elaggott kartársunkat már ápoljuk ott!

Emellett a tárgyalás a legnagyobb sikerrel kecségtet iparunk többi kiválóságával és műszaki emberével szemben, úgy hogy az előadók nevei egyben biztosítékát nyújtják annak a magas színvonalnak, amelyet tanfolyamunkkal elérni óhajtunk!

Felkérjük az igen t. kartárs urat, hasson oda, hogy minden alkalmazottja igyekezzék az évről-évre megisméltendő tanfolyamon résztvenni. Hasson oda, hogy alkalmazottjai beiratkozzanak s terjessze továbbképzőnk programját ismerősei körében is.

Az előadások — havi 18 óra — részvételi díja havonként 4 P, amelyet jelentkezéskor az iskola igazgatójának kell előre lefizetni. Három hónapból álló szemeszter 54 előadásáért 12 P fizetendő.

Az előadások programját a jelentkezéskor mindenki megkapja, de azt lapunkban is közzé tesszük! Bővebb felvilágosítást az iskola igazgatója ad.

Budapest, 1928. október 16-án.

Kiváló tisztelettel

Keszey Vince Dr. *Kritsfalussy István*
az ipartestület elnöke. igazgató.

A szállodaigazgatók 3. nemzetközi tanfolyama.

Amint ismeretes a bécsi magasabb szakiskola keretében a „Szállodaigazgatók Nemzetközi Egyesülete” szállodaigazgatói tanfolyamot szervezett és tart fent. *Lehner Oszkár*, az egyesület elnöke, az ipartestületünk tiszteletbeli tagja, a magyar ifjak részére több alapítványi helyet biztosított. Szállodai szakosztályunk legutolsó ülésén hat ifjat, névszerint *Egey Lászlót*, *Nagy Sándort*, *Orbán Tibort*, ifj. *Palkovics Edét*, *Schusztér Aladárt* és *Wéber Rudolfot* ajánlotta az alapítványi helyekre, akik október hó elején el is foglalták Bécs legelőkelőbb szállodáiban helyeiket.

A szállodaigazgatók nemzetközi tanfolyama október hó 8-án nyílt meg.

A megnyitás ünnepies keretekben zajlott le, amelyen jelen voltak *Lehner Oszkár* vezérigazgató, elnök, *Barth József* vezértitkár, *Sztankovics Kálmán*, *Plank István* igazgatók és *Messner Jenő* a tanfolyam igazgatója és még mások.

Lehner Oszkár megnyitó beszédében szíves szavakkal üdvözölte a megjelenteket és a hallgatókat majd így folytatta:

A Szállodaigazgatók Nemzetközi Egyesülete által alapított e tanfolyamnak most már a harmadik évfolyama kezdődik. Ha mi eddig is egyetértettünk a tanfolyam föltétlenül szükséges voltában és meg is voltunk győződve annak biztos sikeréről, mégis örülünk annak a ténynek, hogy egy év leforgása alatt most már a harmadik évfolyamot kezdhetjük meg. Sőt nemcsak a harmadik tanfolyamot, hanem ezt is a lehető legmagasabb hallgató létszámmal kezdjük, oly hallgatókkal, urakkal és hölgyekkel, akik gyakorlatban máris sokat tettek iparunk érdekében. Tanfolyamunk e gyors és erős fejlődése újabb bizonyítéka annak szükséges voltának és fejlődésképeségének. Bizalommal reméljük, hogy e tanfolyam oly nélkülözhetetlen lesz, hogy azt a külföld is fokozottabban és szívesen fogja igénybe venni.

A háboru előtt a régi Ausztria sok tekintetben irányt mutatott a szállodaiparnak. Maga a háboru és az azt követő gazdasági letörés természetesen leküzdhetetlen akadálya volt a további fejlődésnek. Bár ha a nyugat, Amerikával együtt, a maga tökébőségével különösen technikai fejlettségben bennünket ez idő szerint tulszárnyal is, mert nekünk nincs módunkban 2-3 ezer szobás szállodákat építeni, azonban más irányban a világkonkurrenciával mégis fölvehetjük a versenyt s lassan-lassan a minket megillető helyet mégis elfogjuk foglalni.

A szállodaipar régi tisztos alapelvei, melyek Ausztriából, de különösen Bécsből mindenfelé erősen tovaterjedtek, máig sincsenek elfeledve mert mind munkásszemélyzetünket, mind szaktisztviselőinket különös előszeretettel keresik külföldön.

Ha mi a nyugat szállóinak gigantikus fejlődését nem is vehetjük mintának, bizonyos az, hogy a nagy keletnek még sok használható és ujtásokat szállithatunk. A kelet, mely a szállodaiparban nyugat után indul, a szállodaipar fejlesztésére sok alkalommal szolgál. Minden kultúrállam tagja, az ottani kultúrának a hordozója és öntudatlanul is azon munkálkodik, hogy azt az állapotot fejlessze és terjessze. Azért elvárjuk Önöktől, t. hallgatóink, kik a szállodakultúra tudományos szempontjait és öntudatos módszereit közelebbről is meg fogják ismerni, hogy kiképzésük után a magasabb szállodakultúra terjesztőivé lesznek. Ez eredménynek mint erkölcsi, mint anyagi szempontból való fontosságát azt hiszem szükségtelen hangsúlyoznom. A legeredményesebb munkát kívánva a tanfolyamot megnyitom.

A IV. szállodaigazgatói

tanfolyam, amint az intézet igazgatósága közölte velünk, 1929. évi január 7-én kezdődik s május végéig tart.

E tanfolyamra f. é. november 1-től lehet jelentkezni Wien, I. Kurrentgasse 5.

AZ OTTHON

A péceli Otthon bemutatója.

Az országos kongresszus résztvevői elnökének vezetésével e hó 25-én csütörtökön Pécelre rándultak ki, hogy megtekintsék a „Szállodások és Vendéglősök Otthonát”. A kiránduláson résztvettek a vidéki testületek és a budapesti szövetségi tagok, mintegy kétszázan. Az Otthon céljára megvásárolt ingatlan, amely két és fél hold területen áll árnyas fákkal körül övezve és bőséges alkalmat szolgáltat elaggott kartársaink és kartársnőink elhelyezésére.

A kongresszus kirándult résztvevőit *Keszey* elnök az Otthon bejáratánál fogadta és meleg, lelkes szavakkal üdvözölte. Utána végig kalauzolta vendégeit az Otthon épületében, amely már részben, hála néhány kartársunk nagy áldozatkészségének, készen várja leendő lakóit.

Az Otthon általános tetszést váltott ki, mindenki el volt ragadtatva a látottaktól és *hogy ez így van első-sorban Keszey elnök nagy áldozatkészségének és fáradhatatlan buzgalmánának köszönhető.* Otthonunk létesítésének az oroszánrésze föltétlenül *Keszey Vincét* illeti

A tanulás tesz versenyképessé, irtakozzunk be a továbbképző tanfolyamra!

meg, amit a Gellért Szállóbeli szövetségi banketten *Glück Frigyes* öméltsága és *Gundel Károly* is méltatott.

Az Otthon zászlaját *Gundel János* bontotta ki, *Glück Frigyes* lobogtatta fennen, tőle *Palkovics Ede* nehéz időben vette át és őrizte meg, amelyet *Keszey Vince* tűzött diadalmasan az Otthon ormára most, hogy megvalósította.

Milyen különös iróniája a sorsnak, hogy Otthonunk első lakója iparunk egyik zászlóvivője lett.

Mohos Ferenc a Jóbarátok asztaltársaságának az elnöke, aki maga is propagálója volt az Otthonnak — az első lakó. Ott áll födetlen fővel és úgy üdvözölte könnyes szemekkel volt kartársait. A nemrég még aktív vendéglős ma már csöndes lakója az Otthonnak. Derék, jóra való, iparát rajongásig szerető férfiú volt, zászlóhordozója a kisebb polgári vendéglősöknek és hogy belefáradt a robotba, zászlaját, amelyet mindenkor becsülettel védett meg átadta fiatal utódának, aki mikor az öreg obsitos az otthonba bevonult, bucsúzóul meghajtotta előtte azt. Az öreg zászlósoknak ez a sorsuk ők kidőlnek de a zászló továbbra is megmarad szimbolumnak.

Verőfényes nap köszöntötte a kongresszus résztvevőit, mintha a nyár szökött volna vissza erre az őszi napra, hogy bearanyozza sugaraival azt a tuszkulánomot, amely agg kartársainkat fogja befogadni. November elsejével 10 elaggott kartárs (három nő és hét férfi) vonul be, de ötvenen jelentkeztek. Ezek felvétele attól függ, hogy kartársaink mint veszik pártfogásukba Otthonunkat. Mert még adósságunk is van és az ellátás fedezésére nincs meg a kellő fedezetünk. Két eshetőség között kell választanunk, vagy vándorbotot nyomunk agg kartársaink kezébe és világgá bocsájtjuk őket mindnyájunk csúfjára, vagy megkönyörülünk rajtuk és befizetjük a szükséges összeget.

Aki szegény, ossza meg falatját, aki gazdag, akinek vagyonban nagy erdeje van, ne legyen zsugori, ne sajnáljon néhány köteg rőzsét juttatni elszegényedett, elaggott kartársainknak, ezzel nem lesz szegényebb az erdeje.

A helyszínen rögtönzött gyűjtés eredménye arra engedett következtetni, hogy van rá, lehet rá reményünk, hogy a szükséges összeg össze fog gyűlni.

Helyesen javasolta *Czimererné*, én sem csalódtam reményemben, amikor azt állítottuk, hogy otthonunk ügyét asszonyainknak, leányainknak kell pártfogásukba venni, lám máris három nevet jegyezhetünk fel tündöklő csillagként Otthonunk egére; *Tverasszer Ferencnét*, *Sághy Ilust* és *Zsin Mariskát*, az ő buzgóságuk és kedvességük hozott össze a helyszínen 1660 pengőt.

Amidőn köszönettel nyugtázzuk a fenti adományokat kérve kérjük kartársainkat, hogy újabb jótékony adományaikkal gyarapítsák agg kartársaink mentsvárának pénztárát, tegyenek eleget Isten parancsainak, mely azt rendeli, amit *Gundel Károly* is idézett, hogy *adjon, akinek Isten adott.*

Malosik Ferenc.

Az adományokról

az anyagtorlódás miatt jövő számunkban számolunk be. Azonban meg kell emlékeznünk *Schmiedl Dániel* fővárosi hentes és *Hohldonner Béla* pékmester bőkezű természetbeni ajándékairól, a kitünő bécsi virslik és sörbombákról nemkülönben a friss, ropogós,

ízes péksüteményekről, amelyekkel nevezettek péceli kirándulásunkon vendégeinket bőkezűen megvendégelték. Hálás köszönet értök!

HIVATALOS ÜGYEK

Szerkeszti: *Hucskó Mihály* titkár.

Az előljáróság ülése.

A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestületének előljárósága 1928. október hó 26-án, péntek délután négy órakor tartotta rendkívüli előljárósági ülését *Keszey Vince* elnöklete alatt.

Miután az elnök üdvözölte a megjelenteket, az ülést megnyitotta. A jegyzőkönyvvezetésre felkérte *Hucskó Mihály* irodavezető titkárt, hitelesítésére *Posch Károly* és *Sturza Károly* előljárósági tagokat.

A rendkívüli ülés egybehívásának tárgya főképen a Szállodások és Vendéglősök Otthonába való felvételi kérelmek letárgyalása volt. Az előljáróság egyhangúlag hozzájárult, hogy a Szállodások és Vendéglősök Otthonába 1928. november 1-től felvétessék:

1. **Mohos Ferenc,**
2. **Müller József Károly,**
3. **Müller József Károlyné, szül. Pinkiezei Mária.**
4. **Kun Bálint,**
5. **Kun Bálintné, szül. Samu Lidia.**
6. **Riegl Ágoston.**
7. **Miskei Lajos,**
8. **özy. Herz Péterné,**
9. **Csikós Ferenc.**

A továbbiakban elnök indítványára az előljáróság egyhangúlag elhatározta, hogy az elnökség és előljáróság névsorát a Szállodások és Vendéglősök Otthona épületén emléktáblán megörökíti.

Tudomásul szolgált az Országos Kézműves Testület megkeresése, amelyben egy kézműves testület megalakuló közgyűlésére hívja meg ipartestületünket. Bejelentésre került az Ujságírók Egyesületének kérelme. Az előljáróság e kérelemmel kapcsolatosan egyhangúlag elhatározta, hogy az országos vendéglősből tiszta jövedelméből 10%-ot ad az Ujságírók Egyesülete részére. Tudomásul szolgált a népjóléti miniszterium leirata a népjóléti hatósági étkezőüzemek működése tárgyában, amelyben statisztikailag kimutatja, hogy a különböző foglalkozási ágak szerint kik veszik igénybe a népjóléti étkező üzemeket. Az előljáróság az átirattal kapcsolatosan elhatározta, hogy válaszolni fog arra. Több kisebb ügy elintézése után az ülés véget ért.

A Szállodások és Vendéglősök Otthona megnyílt.

Csütörtökön, november 1-én helyezte el ipartestületünk előljárósága az Otthonba jelentkezett és felvett, elszegényedett kartársainkat. Az első napon, csütörtökön az Otthonban a következő étrend volt: reggel: tejeskávé kenyérrel, ebédre: marhahus leves, babfőzelék marhahussal és tészta, vacsorára: borjupörkölt és gyümölcs.

Felhívás

az ipartestület vendéglőstagjaihoz! Ipartestületünk elnöksége nyomatékosan felhívja m. t. tagjait, hogy a vendéglőkben női felszolgáló munkaerőt ne alkalmaz-

Beesüljük meg terményeinket, ipari termelésünket, fogyasszunk magyar árucikkeket!

zanak, mert ezáltal is szaporítják a munkanélküli segítők számát. Rokkant pincéreinket pedig alkalmazzuk a trafikélarusításnál, valamint a süteményárusításnál.

ADÓKÖZÖSSÉG

Az adóközösségünk félévi pótcsoportja.

Adóközösségünk kötelékén kívül maradt kartársaink közül utólag számosan kérték fölvetelüket, azonban ezt, minthogy a tagok névsorát a pénzügyminisztérium megállapította s a közösen fizetendő átalány összeget megszabta, nem volt lehetséges megtennünk.

Az alakulásról fölvetett jegyzőkönyv viszont biztosította nekünk azt a jogot, hogy megfelelő számú jelentkezés esetén pótcsoportot alakíthassunk. Ez alapon egy féléves pótcsoport alakítására kértünk és kaptunk engedélyt. A pótcsoporttal az a cél vezetett bennünket, hogy az adóközösség védelmét és kedvezményeit minél szélesebb körben terjesszük ki s ezáltal, ha már viselnünk kell a forgalmi és fényüzési adót, legalább a zaklatásoktól mentesüljünk.

Sajnos, az eredmény nem áll arányban azzal a költséggel, fáradsággal és buzgalommal, amellyel a toborzás munkáját végeztük. Csak 160 új taggal alakíthattuk meg f. é. november hó 1-étől kezdődően a pótcsoportot.

Uj tagjaink a beiktató és vizsgálat alól mentesítő iratot időben megkapták, most az adóalap megállapításán dolgozunk a pénzügyigazgatósággal egyetértően. Az adóalap az 1928. évi október 1-étől 1928. szeptember 30-áig terjedő év adóbefizetései lesznek. Reméljük, hogy e hó végére a kivétési munkálatokkal is készen leszünk úgy, hogy minden zökkenő nélkül egy hó alatt fog megtörténni adóközösségünk kibővítése.

Nagyon sajnáljuk, hogy azok a kartársaink, akik nem léptek be az adóközösségbe, állandó és fokozottabb ellenőrzésnek lesznek továbbra is kitéve; továbbá kedvezményben és átalányozásban nem részesülhetnek, mert ilyeneket a pénzügyigazgatóság az adóközösségen kívül állóknak a jövőben már nem ad.

(B. F.)

H Í R E K

Lapunk legközelebbi száma f. é. november 30-án jelenik meg.

Az Országos Szövetségünk teljes anyagának közlése miatt Palkovics Ede kormányfőtanácsos ünneplésének ismertetése, továbbá a Szállodások Nemzetközi Egyesülete lausanne-i közgyűlésének méltatása a következő számra maradt.

Az Országos Vendéglősbál

1929. január 17. este 10 órai kezdettel a fővárosi vigadó összes termeiben lesz.

Necsak elsején legyen fizetés!

Németországban egy nagyjelentőségű mozgalmat indítottak meg az ottani kereskedelmi és iparkamara és a Birodalmi Bank. Ugyanis azt javasolták a német kormánynak, hogy a havi fizetéseket ne a hó első napjain adják ki, hanem osszák be pl. a következőképpen: A vasútasok a hó 1—5 napja között, az állami tisztviselők 5—10 között kapjanak fizetést; a vidéki kisebb helyiségek és a községek 10—15-ike, a posta 15—18-ika, a bankok, pénzügyintézetek 16—20-ika, végül a magánipar pedig 22—30-ika között fizesse alkalmazottait. A fizetéseknél ilyen időkből való kiadása a hó végén szokásos aránytalanul nagy pénzigényléseket csökkentené, ami könnyebbé tenné a pénzhez jutást, másrészt a belső fogyasztó piac az egész hó folyamán jutna pénzhez s nem úgy, mint eddig csak a hó első napjaiban. Ez a javaslat oly helyes, hogy vele a mi gazdasági miniszterünk is foglalkozhatna.

A régi céhvilág emlékeit

szeretné az IPOSz elnöksége összegyűjteni és muzeálisan rendezve kiállítani.

Mindenképpen pártolandó törekvés, mert valóban üdvös volna s gazdasági és ipari történetünknek hasznára válna egy ilyen gyűjtemény. Azonban, vannak-e ilyen emlékek? Őriznek-e még céhládákat, céhzászlókat, pecséteteket, céhkönyveket és irományokat? Mert a céhek monografusa, dr. Szádeczky Lajos, a M. Tudományos Akadémia tagja, sajnálattal konstataulta „A céhek története“ c. munkájában, hogy amikor a céheket eltörölték és az ipartársulatok és testületek vették át szerepüket, csomagolópapirosnak kilószámra adták el a céhek papírjaikat s a céhlevelek nagy része is a régi helytartótanács hivatalos gyűjteményében maradt meg. Bizonyára barbár módon pusztították el ezen emlékeket is, vagy gondozatlanul elkallódtak! Szép az eszme, csak elkéstünk vele. 50—60 évvel ezelőtt kellett volna összegyűjteni a holmikát. Mindamellettt kutassuk át régi ládáinkat, lomtárainkat, s ha van a céhéletre vonatkozó emlék, hordjuk össze. Közzöljük le lapjainkban a céhvilág megmaradt és jellemző iratait, rendezzünk kiállítást a megmaradt hiteles emlékekből s ha méltó anyag lesz, alapítsuk meg a céhmúzeumot!

Az eszperantó nyelvnek

az egész világon való elterjedése nemesak jelentőséget ad annak a mozgalomnak, amely a könnyen elsajátítható mesterséges nyelvvel, az eszperantóval, törekszik közelebb hozni egymáshoz a különböző nyelveket beszélő népeket, hanem igen sok gyakorlati eredményt is mutat már föl ez a törekvés. A magyar eszperantó mozgalom dicséretes buzgósággal végzi a terjesztés munkáját. Különösen az egyes iparágakban létesült eszperantó körök fejtenek ki oly derék tevékenységet, amely különösen a közeli és távolabbi sőt tengerentúli külföldiekkel való állandó levelezéseivel hazafias hivatást is töltenek be. Jövőre Budapesten lesz az eszperantisták világkongresszusa, amelyre mintegy 2000 külföldi vendéget várnak. Ezért is, de egyéb kongresszusokon is, állandóan részt vevő eszperantót beszélő egyének miatt a Magyar Eszperantó Egyesület arra kéri kartársainkat, hogy az ajánlkozó személyzetünket különösen a fiatalabbat küldjék az eszperantó tanfolyamra és a vendégek részére készülő nyomtatványokat, tudnivalókat, étlapokat eszperantó nyelven is nyomassák ki.

Ha jogtalanság vagy sérelem ért, közöld az elnökséggel, hogy érdekedben eljárhasson!

Idegenforgalmi szempontból valóban üdvös kívánság, hogy minél több eszperantóul értő és beszélő alkalmazottunk legyen, azért a Magyar Eszperantó Egyesület kérését melegen ajánljuk kartársaink figyelmébe.

Szakácsművészeti kiállítás Londonban.

A szakácsok és élelem előállítók egyetemes szövetsége ez év nov. 23-tól dec 1-ig a *londoni* Olimpia épületében az angol királynő fővédnöksége mellett kiállítást rendez. Erre ipartestületünket szívélyes hangu levélben szintén meghívták. Belépőjegyek az ipartestületnél kaphatók. Tagjaink figyelmét felhívjuk, hogy e tanulságos megtekintése iparunkra nagy kihatással lenne.

Évforduló.

Ipartestületünk vendéglőstagja, Fischle Vilmos, október 16-án tartotta családi ünnepség keretében 40 éves házassági jubileumát. Üzlete ugyancsak 40 éve áll fenn. Tiszta szívből üdvözljük 70 éves születésnapja alkalmából is az ünnepeltet.

Konyhaművészeti kiállítás Párisban.

1928 dec. 1—30-ika között. A francia és külföldi konyhafőnökök társasága most rendezi második konyha és inyene kiállítást Párisban. Ennek a kiállításnak a nevelő, ismeretterjesztő hatására tagjaink figyelmét ezuton is felhívjuk. Itt alkalom nyílik a konyhaművészet, azok mesterei valamint az iparág iránti érdeklődés kiegészítésére. A kiállításon családostul vehetnek részt a tagok. Közelebbi információk az utazást és párisi tartózkodást illetőleg a „Mon Voyage“ iroda ad, Paris 2°, rue de la Michodière.

Csaló borügynök.

— A borvásárlás ideje lévén, üzleteinket több borügynök keresi fel, borokat ajánlván megvételre. A rendelésnél óvatosságot ajánlunk, mert többektől panaszt kaptunk, hogy üzlet esetén ez ügynök előleget vesz, amely összeget a „Tokajhegyaljai Export-Import r. t. Sárospatak“ nyomtatványán szabályszerűen nyugtat. Minthogy a terminusra rendelt bor nem érkezett meg, a reklamáláskor kitűnt, hogy jóhiszemű kartársaink csalónak estek áldozatul. Legyenek óvatosak kartársaink és ne adjanak ügynöknek előleget, nehogy megkárosodjanak.

Eladó

Ferencváros legforgalmasabb uccájában 35 éve fennálló sarokvendéglő, közvetlen villamosmegálló mellett családi körülmények miatt eladó. Bővebbet özv. Fazekas Ferencné, IX., Mester ucca 54.

Házasság.

48 éves, róm. kat., józan életű, rendezett anyagi viszonyok közt élő belvárosi vendéglős, hozzá illő élettársat keres a vendéglős vagy a rokonszakmából. Személyes vagy levélbeli megkeresést a kiadó továbbít „Jó üzlet“ jeligén.

Nyári vendéglős

a téli hónapokra elhelyezést keres. Szíves ajánlatokat „Szakember“ címen a kiadóba kérek.

Kivonatos másolat a 2170/1926. kih. számú iktatmányról.

Főkapitány úrnak mult évi szeptember hó 9-én 1317. szám alatt hozott II. fokú ítéletét, mellyel a m. kir. államrendőrség debreceni kapitánya által az 1926. évi június hó 9-én 2170/2. szám alatt hozott I. fokú ítéletét terhelt és szakképviselő fellebbezése folytán a m. évi június hó 4-én 48174. szám alatt hozott III. fokú végzésem alapján újabb felülbírálat alá véve, annak helybenhagyásával Mezei Gábor vendéglős, debreceni lakost az 1924. évi IX. t.-c. 7., 8., 16. és 17. §§-aiba ütköző 1. borhamisítás, 2. hamsított bor forgalombahozatala, 3. bortartályok köteles megjelölésének elmulasztása és 4. a bortörvény kivonatának ki nem függesztése által elkövetett kihágásokért ugyanezen t.-c. 42. §. 1. és 2. és a 44. §. 1. és 2. pontjai alapján 5 napi elzárásra és behajthatatlanság esetén további 5+5+2+2 napi elzárásra átváltoztatandó 40+40+16+16 pengő pénzbüntetésre ítélte, kötelezte továbbá rendőri eljárási díj fejében 13 pengő 60 fillér, vegyvizsgálati díj fejében 27 pengő 20 fillér, dr. Papp Elemér részére szakértői díj fejében 44 pengő 08 fillér, szállítási költség fejében 1 pengő 28 fillér és az elkobzás elől elvont 2 liter bor ellenértéke fejében 2 pengő 56 fillérnek a megfizetésére, elrendelte végül az ítélet kivonatának jogerőre emelkedése után a „Debreceni Ujság“ című napilapban és a „Vendéglős“ című szaklapban, terhelt költségére leendő egyszeri közzétételét és a jogerős ítéletnek az illetékes m. kir. pénzügyigazgatósággal való közlését — terheltnek törvényes határidőn belül előterjesztett fellebbezése folytán a büntetőtanács útján felülbírálat alá vettem és annak eredményéhez képest a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértőleg a következő ítéletet hoztam: A megfellebbezett és a m. évi szeptember hó 9-én 1317. szám alatt hozott II. fokú büntető ítéletet helyes indokainál fogva helybenhagyom. A miniszter helyett: dr. Schandl s. k. államtitkár. A másolat hitelül: Rühl János s. k. mint. s. hiv. igazgató. A kivonatos másolat hitelül: Debrecen, 1928. október 18. Olvashatatlan hiv. tiszt.

Előfizetési díj: egy évre 20 pengő, segédeknek, taulóknak 10 pengő.

MERKANTIL- NYOMDA

BUDAPEST
VIII., HUNYADI UCCA 43.

TELEFON: J. 436-79.

*

Könyvek,
szaklapok, folyóiratok,
kereskedelmi és ipari nyomtatványok
készítője.

Budapesti Jégárusító

RT.

VII., NAGYDIÓFA UCCA 3. TELEFON: JÓZSEF 322-04.

**Szállít minden mennyiségben
vidékre is műjeget.**

HERCEG WINDISCHGRÄTZ LAJOS borpincészetek és Tokaj
Bortermelő Részvény-
Társaság

SÁROSPATAK TOKAJ BUDAFOK

Központi iroda: Budapest, IV., Váci ucca 27-33.
Telefon: 56-20.

Jánoshalmi saját termésű boraim
vagon és kisebb tételekben választva fok vagy egységes
árban eladó. A borok zöldfehérek, palackképesek, ó bo-
rok is vannak 4-7 fillérig maligán fokokint.
Szuhanek Sándor Jánoshalma, Bácska,

KISS ÖDÖN

SZÜCS- ÉS SZŐRMEÁRUK

Budapest, VI., Andrassy út 10. szám.

Borsó-konzerv

idei

1 kg doboz **P 1-26** 1 kg doboz
SCHÖNFELD KÁROLY

IX., Pipa ucca 4. BUDAPEST V., Csanádi ucca 1.
Telefon: A. 857-55. Telefon: L. 919-07.

Italmérők figyelmébe!

Fél árban állítja elő likőrjeit és rumjait ha esszenciát vesz
„Eterna” Vegyészeti Művek-nél
Budapest, V., Pannonia ucca 27.

NAGY IMRE cs. és kir. udvari szállító
élővirág nagykereskedő
Belváros, Fővám-tér.

„THONET-MUNDUS”

EGYESÜLT MAGYAR HAJLITOTT FABUTOR-
GYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST

IV., VÁCI UCCA 11/a.

Hajlított fabutorok

kávéházak, vendéglők, szállodák számára,
közismerten legelsőrendű kivitelben.

NEPTUN

GŐZMOSÓGYÁR R.-T.

BUDAPEST, X., KORPONAI UCCA 16-18.

Telefon: J. 410-84.

Üzemi és háztartási fehérnemű
leggondosabb tisztítása.

Fehérnemű-kölcsönzés,
konfekcionálás.

Ásztalneműek, pincérkabátok,
munkaruhák stb.
kedvező beszerzése.

SZENT ISTVÁN PORTER SÖR

A POLGÁRI SERFŐZDE

PÁRATLAN KÜLÖNLEGESSÉGE

Kiadja: a Bpesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete. Felelős kiadó: Kutassy Lajos.

PALUGYAY borok és pezsgők

Pincészet: **BUDAFOK**

Telefon: József 336-72.

Közp. iroda: **Budapest, VI., Andrásy út 5.** Telefon: Aut. 212-83, Aut. 292-19.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Borpincészete

Fajborok, tömegborok, csemegeborok hordótételekben.

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY UCCA 29.

Telefon: Aut. 115-57.

BUDAFOK, PETŐFI ÚT 40. SZÁM.

Telefon: József 306-67.

SCHAUMBURG LIPPE HERCEGI

Palackborok VILLÁNY Pezsgők

V., BÉLA UCCA 8.

TELEFON: 152-80.

Cifka József pincegazdasági cikkek
szaküzlete

BUDAPEST, V. KER., VILMOS CSÁSZÁR ÚT 48. SZ.

Borszívattyúk, szűrőgépek

és az összes borkezelési anyagok. Tel.: T. 228-92.

Vendéglői és kávéházi tűzhelyek készítése,
javítása, melegvíz szolgáltatásra való átalakítása szak-
szerű kivitelben, jutányos áron eszközölni.

Zöld József, V., Árpád u. 8. — Telefon: 177 64.

Özv. BERKOVITS KÁROLYNÉ

Budapest, VI., Sip ucca 4. szám.

Telefon: József 425-31.

*

Hektograph, papírszalvéta,

blokk, étlap, fogvájó,

billiárdgolyók, dá-

kók, dominók,

sakkok

és az összes vendéglői és kávéházi kellékek
legolcsóbban.

Vendéglői berendezések,

Evőeszközök, alpakka és
chinaezüst áruk, **billiárdok,**
asztalok, székek, új és **hasz-**
nált a legolcsóbb áron.

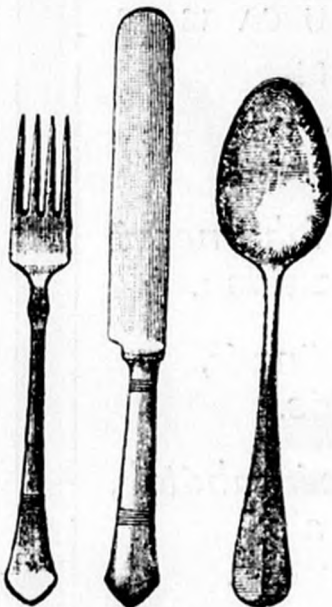
Árjegyzék, költségvetés
díjtalan.

Vétel és eladás.

FRIED

ZSIGMOND ÉS FIA
Budapest, Király-u. 39.

Ezüstözést, alpacca javítást
vállalunk.

1 db. nagy vendéglői tűzhely
olcsón eladó

ZÖLD JÓZSEF lakatos, VI., Szent László út 4b.

ALAPITVOTT 1826.

Haris, Zeillinger és Társa

vászonkereskedők

a „Kék csillag”-hoz.

Budapest, IV., ker. Váci ucca 16. szám.

Nagy választék vászon asztalnemű, törülköző és tölőkben,
szállodák éttermek és kávéházak részére.

Telefonszám: Aut. 836-70.

Jászberényi Bortermelők Első Pincészövetkezete mint Rt.

Sajáttermésű prima olcsó fajborait minden mennyiségben szállítja.

Megrendeléseket elfogad.

Világhírű KRISTÁLYVIZ mindenütt kapható!

Megrendelhető: **Szent Lukácsfürdő Részvénytársaság Kristály Kutvállalatánál.** Telefon: 243-90.

Merkantil-nyomda (Havas Ödön) Budapest, VIII., Hunyadi ucca 43.